

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

dokonanej w dniach 15-16 czerwca 2013 r. na kierunku „administracja” prowadzonym na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim, w formie studiów niestacjonarnych, na Wydziale Humanistycznym Koszalińskiej Wyższej Szkoły Nauk Humanistycznych

przez Zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:
przewodniczący: dr hab. Andrzej Korybski – członek PKA;
członkowie:
dr hab. Waldemar Hoff – ekspert PKA;
Agnieszka Marchlewska - ekspert PKA ds. studenckich;
mgr Łukasz Wyszynski - ekspert PKA ds. formalno – prawnych.

Krótką informacją o wizytacji

Wydział Humanistyczny Koszalińskiej Wyższej Szkoły Nauk Humanistycznych z siedzibą w Koszalinie otrzymał uprawnienia do prowadzenia studiów pierwszego stopnia na kierunku „administracja” w 2008 r. Ocena jakości kształcenia na kierunku „administracja” została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2012/2013. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz pierwszy.

Wizytacja została poprzedzona zapoznaniem się przez członków Zespołu oceniającego PKA z Raportem samooceny przekazanym przez Władze Uczelni, ustaleniem podziału zadań w trakcie wizytacji oraz sformułowaniem wstępnie dostrzeżonych problemów. W toku wizytacji członkowie Zespołu spotkali się z Władzami Uczelni i Wydziału Humanistycznego, poddali analizie dokumenty zgromadzone wcześniej na potrzeby wizytacji przez Władze Uczelni i Wydziału, otrzymali dodatkowo zamówione dokumenty, przeprowadzili hospitację zajęć dydaktycznych, spotkali się z pracownikami Uczelni odpowiedzialnymi za poszczególne zadania związane z jakością kształcenia na ocenianym kierunku, a także z kadrą akademicką i studentami kierunku „administracja”. Ocenie poddano również wylosowane prace dyplomowe, opinie promotorów, recenzje wraz z dokumentacją przebiegu egzaminu dyplomowego.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji.

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków Zespołu oceniającego PKA.

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę¹.

1.1. Czy koncepcja kształcenia nawiązuje do misji Uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii jednostki?

Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów zakłada przyporządkowanie kierunku do obszaru nauk społecznych (dziedzina nauk prawnych, dyscyplina „nauki o administracji”)

¹Punkty 1 – 8 wraz z podpunktami odpowiadają kryteriom określonym w statucie Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

oraz do obszaru nauk humanistycznych (dziedzina nauk humanistycznych). Władze Uczelni nie są jednak konsekwentne w kwestii wskazania obszaru, ponieważ w innym fragmencie Raportu samooceny wskazują jedynie obszar nauk społecznych jako właściwy dla efektów kształcenia dla ocenianego kierunku (na pierwszej stronie Raportu samooceny mowa jest o dwóch obszarach: nauk społecznych i nauk humanistycznych, zaś w ogólnej charakterystyce prowadzonych studiów mówi się już jedynie o obszarze nauk społecznych i dyscyplinie „nauki o administracji”). W Raporcie samooceny pisze się zarazem, że dla koncepcji kształcenia na kierunku „administracja” istotne są również takie dyscypliny i specjalności naukowe, jak ekonomia, politologia, teoria organizacji i zarządzania, socjologia, prakseologia. Dla Władz Uczelni mają one jednak znaczenie uzupełniające, ponieważ trzon edukacji administracyjnej – jak stwierdza się w Raporcie samooceny - stanowią wiedza i umiejętności umieszczone w dziedzinie nauk prawnych i w dyscyplinie „nauki o administracji”.

W Koszalińskiej Wyższej Szkole Nauk Humanistycznych za tworzenie koncepcji kształcenia na poszczególnych kierunkach odpowiada uczelniana Komisja Jakości Kształcenia. Poza zadaniami właściwymi dla oceny i zapewniania jakości kształcenia odpowiada ona również za kwestie przygotowania do realizacji oraz wprowadzania zmian w programach kształcenia i planach studiów.

Przyjęta w 2011 r. strategia rozwoju oraz misja KWSNH są oparte na założeniu potrzeby kształcenia wysoko kwalifikowanych specjalistów przede wszystkim na potrzeby obecnego i przyszłego regionalnego rynku pracy. Uczelnia ma profil humanistyczny i aspiruje do roli „lidera edukacji humanistycznej i nauki w regionie zachodniopomorskim” (s. 3 „Strategii rozwoju i misji Koszalińskiej Wyższej Szkoły Nauk Humanistycznych i Wydziału Humanistycznego”).

Celem strategicznym Uczelni jest osiągnięcie i utrzymanie drugiego poziomu kształcenia na prowadzonych kierunkach studiów (w tym na kierunku „administracja”). Ponadto Władze Uczelni będą dążyć do poszerzenia oferty specjalności na kierunku „administracja”, wdrożenia wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia na wszystkich prowadzonych kierunkach studiów, wspierania rozwoju przedsiębiorczości studenckiej oraz badań naukowych, rozbudowy bazy dydaktycznej oraz rozwoju infrastruktury informatycznej odpowiadającej standardom europejskim. Istotnymi zadaniami w zakresie podnoszenia jakości kształcenia ma być objęcie wszystkich prac dyplomowych kontrolą antyplagiatową oraz utworzenie elektronicznej bazy prac dyplomowych. Ponadto nastąpi komputeryzacja wypożyczalni uczelnianej – wyposażenie uczelnianej biblioteki w elektroniczną bazę zasobów bibliotecznych, zaś same zasoby zostaną wydatnie powiększone.

Kolejnym celem strategicznym jest współpraca Uczelni z otoczeniem zewnętrznym, w tym środowiskiem regionalnym (szerzej będzie o tym mowa w p. 1.2).

Strategia Wydziału Humanistycznego obejmuje: zatrudnienie wysoko kwalifikowanej kadry akademickiej dla wszystkich prowadzonych na Wydziale kierunków (obecnie: studiów pedagogicznych na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz studiów administracyjnych na poziomie studiów pierwszego stopnia); podwyższanie jakości kształcenia na prowadzonych kierunkach studiów; spełnienie wymogów niezbędnych do uruchomienia studiów administracyjnych drugiego stopnia; rozwój specjalności odpowiadających potrzebom regionalnego rynku pracy; uzyskanie przez Wydział statusu lidera przedsiębiorczości i kreatywności w moderowaniu usług edukacyjnych w regionie; uzyskanie stabilnej, mocnej pozycji w regionalnej i ogólnopolskiej społeczności akademickiej oraz współpraca z innymi ośrodkami akademickimi; promocja Wydziału w społeczności regionalnej.

Dla kierunku „administracja” strategia Wydziału zakłada: nacisk na zagadnienia związane z działalnością administracji publicznej i administracji publicznej (w tym na takie zagadnienia, jak

prawo administracyjne, postępowanie administracyjne, sądowa kontrola administracji, prawo gospodarcze); monitorowanie regionalnego rynku pracy pod kątem tworzenia nowych specjalności i przedmiotów; utrzymywanie interdyscyplinarnego charakteru studiów administracyjnych w sposób zapewniający nabycie przez studenta wiedzy i umiejętności niezbędnych do rozwiązywania problemów praktycznych w sferze administrowania; współpracę z innymi ośrodkami akademickimi w zakresie badań naukowych istotnych dla ocenianego kierunku studiów, wymiany studenckiej i wymiany nauczycieli akademickich.

Dokonana wyżej zwięzła charakterystyka celów strategicznych i zadań Uczelni oraz Wydziału Humanistycznego pozwala na sformułowanie wniosku o istotnym powiązaniu koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku z misją Uczelni oraz strategią zarówno Uczelni, jak też Wydziału Humanistycznego. Strategia Uczelni i Wydziału odnoszą się w wielu punktach wprost do obecnego miejsca kierunku „administracja” w uczelnianym systemie kształcenia, a także do rozwoju ocenianego kierunku. Część zadań jest już obecnie realizowana, jednakże większość z nich wymaga od władz Uczelni i Wydziału odpowiednich i pilnych działań (w tym: polityka kadrowa zmierzająca do istotnego zwiększenia tej części kadry akademickiej, jaka ma kwalifikacje i dorobek w zakresie dyscyplin „prawo” i „nauki o administracji”, a także do poszerzenia oferty przedmiotów mieszczących się w tych dyscyplinach oraz poprawienia obsady zajęć dydaktycznych dotyczących tych przedmiotów; rozwój współpracy z innymi ośrodkami akademickimi; tworzenie nowych specjalności odpowiadających obecnym i przyszłym potrzebom regionalnego rynku pracy).

Obecny stan rozwiązań programowych dotyczących studiów administracyjnych cechuje się dość wąskim, rzeczywistym zakresem specjalności i przedmiotów do wyboru przez studentów. Program studiów realizowany od roku akademickiego 2012/2013 obejmuje co prawda trzy specjalności (administracja publiczna, administracja europejska i administracja ochrony środowiska), ale dla starszych lat studiów realizowana jest w praktyce tylko specjalność „administracja publiczna” (Zespołowi oceniającemu przedstawiono dokumentację dotyczącą wyboru specjalności. Wynika z niej, że specjalności inne niż „Administracja publiczna” były wybierane przez kilku studentów, w związku z czym tych specjalności nie uruchomiano z uwagi na rozwiązanie przewidujące, że uruchomienie specjalności wymaga zgromadzenia co najmniej 30 studentów – liczebność poszczególnych roczników studentów nieznacznie przekracza 30 osób, w związku z czym wybór specjalności jest iluzoryczny). Podobnie należy ocenić stopień różnorodności oraz innowacyjności oferty kształcenia na studiach administracyjnych. Istniejący stan rozmija się zatem z celami i zadaniami wyznaczonymi dla Wydziału Humanistycznego w zakresie ocenianego kierunku studiów. Wydaje się, że jedną z głównych barier zwiększenia różnorodności oraz innowacyjności oferty kształcenia na studiach administracyjnych jest stan kadry akademickiej prowadzącej zajęcia na tych studiach. Kadra ta jest szczupła, z przewagą nauczycieli akademickich nie posiadających kwalifikacji i dorobku naukowego w dyscyplinach „prawo” oraz „nauki o administracji”. Dorobek nauczycieli prowadzących zajęcia na studiach administracyjnych nie zapewnia też właściwej merytorycznie obsady zajęć na specjalnościach „Administracja europejska” oraz „Administracja ochrony środowiska”. Inną przeszkodą jest malejący z każdym kolejnym rokiem nabór studentów na studia administracyjne. Utrudnia to elastyczne kształtowanie oferty kształcenia odpowiednio do zmian zachodzących na regionalnym rynku pracy, a także przeobrażeń w administracji publicznej i administracji prywatnej.

1.2. Czy wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku studiów, w tym jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju?

W Koszalińskiej Wyższej Szkole Nauk Humanistycznych udział interesariuszy w procesie ustalania koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku został zapewniony przede wszystkim w charakterze konsultantów projektów decyzji bądź opiniodawców decyzji podejmowanych przez Władze Uczelni. Jest to udział polegający na zgłaszaniu opinii o koncepcji i treściach programowych opracowanych przez Władze Uczelni. Brakuje zwłaszcza zinstytucjonalizowanego rozwiązania polegającego na zapewnieniu stałego udziału interesariuszy zewnętrznych jako współdecydentów, a nie tylko konsultantów i opiniodawców rozwiązań zaproponowanych przez Uczelnię. Udział nauczycieli akademickich oraz studentów w tym procesie jest zasadniczo wyznaczony przez obowiązujące w tym zakresie rozwiązania ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, jednakże i tu można mówić o pewnych brakach, o czym będzie jeszcze mowa w dalszej części Raportu.

Z przeprowadzonej analizy dostępnych dokumentów wynika, że od roku 2010 Uczelnia podejmowała działania w celu uzyskania od interesariuszy zewnętrznych informacji o sugestiach i potrzebach otoczenia zewnętrznego KWSNH. Do Raportu samooceny zostały dołączone pisma od interesariuszy zewnętrznych: Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Komendanta Centrum Szkolenia Sił Powietrznych, Dyrektora Okręgowej Służby Więziennej w Koszalinie, Dyrektora Państwowej Inspekcji Sanitarnej i Starosty Koszalińskiego. Natomiast opinie i zalecenia interesariuszy wewnętrznych znalazły swoje odzwierciedlenie w dokumentach przedstawionych przez Akademickie Biuro Karier oraz Uczelnianą Radę Samorządu Studentów. Należy zauważyć, że część z postulowanych wniosków została włączona do oferty dydaktycznej w ramach kierunku „administracja”, co znajduje swoje potwierdzenie w dokumentacji Komisji Jakości Kształcenia. Z dokumentacji tej wynika, że opinie sformułowane w pismach wymienionych wyżej podmiotów zostały rozważone w procesie wypracowywania koncepcji kształcenia i programu studiów na ocenianym kierunku, a także iż podmioty te generalnie aprobują koncepcję kształcenia i program studiów administracyjnych.

Odbyły się konsultacje w sprawie programów kształcenia dla kierunków studiów prowadzonych na Wydziale Humanistycznym (w tym dla studiów administracyjnych). Opiekunowie grup przekazali informację wszystkim zainteresowanym studentom. Wypracowano propozycje mające na celu określenie stanowiska samorządu studenckiego wobec treści programów kształcenia obowiązujących w Uczelni. W wyniku konsultacji grupowych oraz indywidualnych ze studentami, samorząd nie wniósł zastrzeżeń do programów kształcenia na ocenianym kierunku. Uczelnia zapewnia studentom miejsca w Senacie. Na podstawie przedstawionej dokumentacji należy stwierdzić, iż reprezentacja studentów nie spełnia jednak wymogu art. 61 ust.3 ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym (udział studentów w kolegialnych władzach Uczelni i Wydziału nie osiągnął 20%). Studenci na posiedzeniach tego gremium są bardzo aktywni, zabierają głos w sprawach dotyczących studentów.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego: znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku, realizowana od roku akademickiego 2012/2013, nawiązuje do misji Uczelni oraz jest zgodna z celami określonymi w strategii Wydziału Humanistycznego. Koncepcja kształcenia realizowana na starszych latach studiów jest zgodna ze Standardami kształcenia dla kierunku „administracja”, jednakże pozostaje w częściowej rozbieżności ze strategicznymi celami Uczelni i Wydziału, przede wszystkim z uwagi na niepełne uwzględnienie celu łączenia treści programowych mieszczących się w dyscyplinie „nauki o administracji” z treściami umieszczonymi w innych dziedzinach i dyscyplinach nauk społecznych, a także z treściami umieszczonymi w obszarze nauk humanistycznych. Niewystarczająca jest również oferta specjalności;

dopiero od roku akad. 2013/2014 zostało przewidziane uruchomienie trzech specjalności dla studentów administracji. Uruchomienie tych specjalności stoi pod znakiem zapytania z uwagi na szczupłą kadrę akademicką. Należy przy tym zauważyć, że kwalifikacje i dorobek naukowy części tej kadry jest nieadekwatny wobec treści programowych specjalności „Administracja europejska” oraz „Administracja ochrony środowiska”. Z tych samych względów problematyczne jest zapewnienie odpowiedniego stopnia różnorodności treściowej oraz innowacyjności oferty dydaktycznej na ocenianym kierunku.

2) Władze Wydziału oraz Uczelni podejmują działania zmierzające do włączania studentów w proces konsultowania decyzji dotyczących koncepcji i programu kształcenia na ocenianym kierunku. Studenci zasadniczo uczestniczą w procesach decyzyjnych w ramach wymogów tworzonych przez przepisy ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym; można tu jednak stwierdzić pewne braki i odstępstwa od wymogów ustawowych (w tym zwłaszcza od wymogu określonego w art. 61 ust. 3 w/w ustawy, określającego procentowy udział reprezentacji studenckiej w kolegialnych organach Uczelni i Wydziału). Zewnętrzni interesariusze mają możliwość wyrażenia opinii o koncepcji kształcenia oraz programie studiów administracyjnych. Brak jest do tej pory instytucjonalnych rozwiązań, zapewniających udział interesariuszy zewnętrznych w kształtowaniu koncepcji kształcenia oraz monitorowaniu jej odpowiedniości wobec potrzeb rynku pracy, a także jakości procesu kształcenia.

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

2.1. Czy zakładane przez jednostkę efekty kształcenia odnoszące się do danego programu studiów, stopnia i profilu, kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku? Czy zakładane efekty kształcenia uwzględniają wymagania formułowane dla danego obszaru nauki, z której kierunku się wywodzi?; Czy opis efektów jest publikowany?

Założone dla ocenianego kierunku studiów efekty kształcenia są zasadniczo zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku. Uwzględniają one w wystarczającym stopniu wymagania formułowane dla obszaru nauk społecznych, uznanego za obszar o zasadniczym znaczeniu dla kierunku. Część kierunkowych oraz szczegółowych efektów kształcenia została umieszczona również w obszarze nauk humanistycznych. W załączniku do uchwały nr 3/12 Senatu KWSNH z dnia 27 czerwca 2012 r., zatwierdzającej efekty kształcenia oraz program studiów na ocenianym kierunku, efekty kształcenia zostały jednoznacznie przyporządkowane do obszaru nauk społecznych, dziedziny nauk prawnych oraz dyscypliny „Nauki o administracji”. Mimo to w jednym z fragmentów Raportu samooceny stwierdzono, że część efektów kształcenia została umieszczona także w dziedzinie nauk humanistycznych (s.1). Odpowiednie efekty umieszczone w tej dziedzinie zostały umieszczone w opisie efektów kształcenia. Gdyby jednak przyjąć, że zamiarem Władz Uczelni było umieszczenie efektów kształcenia w obu obszarach kształcenia, należałoby dla każdego z dwóch wskazanych obszarów kształcenia (obszaru nauk społecznych oraz obszaru nauk humanistycznych) jednoznacznie zdefiniować podzbiór odpowiednich efektów kształcenia istotnych dla ocenianego kierunku i równocześnie unikatowych dla danego obszaru, włącznie ze wskazaniem odpowiednich treści programowych oraz przypisanych im punktów ECTS dla efektów z każdego z tych obszarów. To z kolei pozwoliłoby ustalić proporcje między efektami kształcenia z każdego ze wskazanych obszarów, a w konsekwencji także określić proporcje między nauczycielami akademickimi reprezentującymi każdy z tych obszarów, odpowiednich dziedzin i odpowiednich dyscyplin naukowych. Tymczasem w Raporcie samooceny oraz w innych dokumentach dostarczonych przez Uczelnię brak jest wyodrębnienia podzbiorów efektów kształcenia odpowiednio dla obszaru nauk społecznych i obszaru nauk humanistycznych.

Opisane kierunkowe efekty kształcenia zostały co prawda odniesione do odpowiednich efektów kształcenia z obszaru nauk społecznych i z obszaru nauk humanistycznych, jednakże są to efekty obszarowe zbliżone treściowo i ujęte w zbliżonej postaci słownej (np. efekt K_U03 został odniesiony do zbliżonych efektów obszarowych H1A_U06 oraz S1A_U03 i S1A_U08 – w odniesieniu do przedmiotu „Elementy filozofii”). W niektórych przypadkach efekty z obszaru nauk społecznych zostały mylnie utożsamiane z efektami z obszaru nauk humanistycznych (np. w odniesieniu do efektu kierunkowego K_U18, odniesionego do efektów obszarowych S1A_U03, S1A_U08, ale także do H1A_U04 – podczas, gdy w opisie tego ostatniego efektu wyraźnie mówi się o umiejętności posługiwania się podstawowymi ujęciami teoretycznymi itp. właściwymi dla studiowanej dyscypliny w zakresie nauk humanistycznych, zaś efekt kierunkowy dotyczy nauk prawnych, które nie mieszczą się w obszarze nauk humanistycznych). Należy zatem stwierdzić, że odnoszenie części efektów kierunkowych do efektów z obszaru nauk humanistycznych z reguły nie wnosi do programu studiów administracyjnych unikatowych treści charakterystycznych jedynie dla obszaru nauk humanistycznych, a w szczególności nie występujących w obszarze nauk społecznych.

Podsumowując: opis efektów kształcenia (zarówno szczegółowych, jak też kierunkowych) jest odpowiedni do obszaru nauk społecznych i uwzględnia swoistość dziedziny nauk prawnych oraz dyscypliny „Nauki o administracji”. Dołączone do opisu koncepcji i efektów kształcenia w Raporcie efekty z obszaru nauk humanistycznych nie wprowadzają istotnych uzupełnień w opisie efektów kształcenia, bowiem nie dotyczą treści tzw. unikatowych, nie występujących w efektach kształcenia przyporządkowanych do obszaru nauk społecznych. Opierając się na tym stwierdzeniu można uznać, że opis efektów kształcenia jest zasadniczo spójny, uwzględniający wymogi kształcenia w obszarze nauk społecznych, w dziedzinie nauk prawnych i w dyscyplinie „Nauki o administracji”. Osiągnięcie szczegółowych efektów kształcenia umożliwi osiągnięcie kierunkowych efektów kształcenia.

Opis efektów kształcenia założonych dla ocenianego kierunku został odpowiednio upowszechniony i jest dostępny dla studentów administracji. Efekty kształcenia są dostępne w wersji elektronicznej. Studenci są o nich informowani na początku semestru przez nauczyciela akademickiego prowadzącego zajęcia. Otrzymują również wszystkie niezbędne informacje na swoją pocztę elektroniczną.

2.2. Czy efekty kształcenia danego programu zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne?

Program studiów na kierunku „administracja” dla studentów rozpoczynających naukę od roku akademickiego 2012/2013 został przyjęty i wprowadzony zgodnie z wytycznymi Komisji Jakości Kształcenia KWSNH z dnia 21 listopada 2011 r., w której określono harmonogram, wytyczne oraz wymogi dotyczące niezbędnej dokumentacji kierunku. Zgodnie z postanowieniami niniejszego dokumentu, Komisja przyjęła propozycję efektów kształcenia dla kierunku administracja (Protokół z posiedzenia Komisji Jakości Kształcenia KWSNH z dnia 12 marca 2012 r.) a następnie dokonała ich zatwierdzenia (Protokół z posiedzenia Komisji Jakości Kształcenia KWSNH z dnia 19 kwietnia 2012r.). W tym samym trybie w maju przyjęto matrycę (macierz) efektów kształcenia oraz finalnie zaakceptowano program studiów na kierunku administracja - studia pierwszego stopnia, przygotowany zgodnie z postanowieniami znowelizowanej ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i założeniami Krajowych Ram Kwalifikacji (Protokół z posiedzenia Komisji Jakości Kształcenia KWSNH z dnia 22 maja 2012 r.). Uzupełnieniem dokumentacji oferty dydaktycznej było przyjęcie w październiku 2012 r.

wzoru nowego sylabusu (tzw. *Przewodnika po przedmiocie*), który obowiązuje dla planów studiów przyjętych do realizacji od roku akademickiego 2012/2013.

Efekty kształcenia zostały sformułowane w języku charakterystycznym dla wymogów KRK. Jest to język dość ogólnikowy, choć w opinii studentów ocenianego kierunku wystarczająco zrozumiały. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem oceniającym jednoznacznie stwierdzili, że opis efektów kształcenia jest zrozumiały, zaś kryteria weryfikacji efektów wystarczająco przejrzyste i opisane. Sprawdzalność kierunkowych efektów kształcenia zależy od sprawdzalności odpowiednich, odniesionych do nich efektów przedmiotowych. W dokumentacji dostarczonej przez Władze Uczelni zarówno odniesienie efektów przedmiotowych do efektów kierunkowych, jak też opis sposobów weryfikacji efektów przedmiotowych jest zrozumiały, choć dość ogólny. Należy bowiem dodać, że w wielu przypadkach sylabusy (przewodniki po przedmiocie) zawierają jedynie ogólny opis stosowanego systemu oraz metod weryfikacji osiągnięcia efektów i odsyłają do szczegółowej informacji o zasadach zaliczenia przedmiotu. Ta zaś jest przekazywana przez nauczyciela na zajęciach lub dostępna w postaci informacji elektronicznej (np. w odniesieniu do przedmiotów „Elementy filozofii”, „Historia administracji” itd.).

- 2.3. Czy jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia, umożliwiający weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągania efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia; czy system ten jest powszechnie dostępny?

Na Wydziale Humanistycznym stosuje się zestandaryzowany mechanizm opisu przedmiotu oraz sposobów i metod weryfikacji założonych efektów kształcenia dla poszczególnych modułów/przedmiotów, a poprzez przejrzyste odniesienie efektów przedmiotowych do efektów kierunkowych – także weryfikacji efektów kierunkowych. Procedury mierzenia efektów kształcenia w Koszalińskiej Wyższej Szkole Nauk Humanistycznych zostały określone w roku 2012 przez Komisję Jakości Kształcenia. W swojej treści dokument zawiera możliwe do zastosowania metody walidacji efektów kształcenia w ramach prowadzonych zajęć. Dodatkowo Komisja przygotowała wzór sprawozdania z oceny osiąganych efektów kształcenia dla poszczególnych przedmiotów, który nakłada na nauczycieli obowiązek określenia, w jakim stopniu po przeprowadzonych zajęciach udało się osiągnąć poszczególne efekty kształcenia. Uczelnia posiada dokumentację z pierwszego semestru obowiązywania sprawozdań, w której prowadzący dokonali oceny zgodnie z ww. wytycznymi. Na podstawie opisu powyższych procedur można uznać, że funkcjonujący w Uczelni system weryfikacji efektów kształcenia zapewnia weryfikację zarówno efektów dotyczących wiedzy, jak też efektów dotyczących umiejętności oraz efektów dotyczących kompetencji społecznych. Na spotkaniu z Zespołem oceniającym studenci jednoznacznie stwierdzili, że opis sposobów oceny stopnia osiągnięcia efektów kształcenia jest wystarczająco przejrzysty i nie budzi ich zastrzeżeń. Stwierdzili również, że zaliczenia i egzaminy kończące zajęcia dydaktyczne z poszczególnych przedmiotów są prowadzone w siedzibie Wydziału Humanistycznego.

Program studiów administracyjnych w KWSNH przewiduje praktyki, realizowane w IV semestrze studiów. Praktyki te, w wymiarze 120 godzin, są formalnie zróżnicowane merytorycznie w zależności od specjalności wybranej przez studenta, jednakże w praktyce, z uwagi na dostępność jedynie specjalności „Administracja publiczna” – nie tworzą one wyboru studentowi. Zasady, formy odbywania i zaliczania praktyk określa Regulamin praktyk dla kierunku „administracja”/instrukcja organizacji i przebiegu praktyki. Dokumentacja praktyk obejmuje również umowy o odbycie praktyk, zawierane przez Uczelnię indywidualnie z zakładami pracy przyjmującymi studentów na praktyki. Zdecydowana większość praktyk odbywa się w zakładach pracy zaproponowanych przez

zainteresowanych studentów (ok. 90%; zakłady te są z reguły jednocześnie pracodawcami studentów). Jeśli student nie jest w stanie znaleźć zakładu pracy, Uczelnia pomaga i kieruje na praktykę. Uczelnia zawarła porozumienia o stałej współpracy w zakresie praktyk z: Starostwem Powiatowym w Koszalinie, władzami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszalinie, dyrekcją Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Koszalinie.

Według oświadczeń opiekuna praktyk oraz Pełnomocnika Rektora ds. praktyk w programie realizowanym od roku akademickiego 2012/2013 dla praktyki określono efekty kształcenia i odniesiono je do efektów kierunkowych. W dokumentacji sylabusów przedmiotowych brak jest sylabusu dla praktyki. Praktyka nie została też ujęta w planie studiów i nie przypisano jej punktów ECTS. W macierzy efektów kształcenia efekty osiągnięte w toku praktyki odniesiono do następujących efektów kierunkowych: KW_01, KW02, KU_02, KU_03, KU_04, KU_09, KK_01, KK_04, KK_10 i KK_13. Z uwagi na brak sylabusu praktyki nie można jednoznacznie określić przyjętego sposobu weryfikacji efektów kształcenia. W odniesieniu do praktyk realizowanych w ramach Standardów kształcenia nadzór nad praktykami należy do opiekuna praktyk oraz Pełnomocnika Rektora ds. praktyk.

Analiza sposobów weryfikacji końcowych efektów kształcenia na studiach administracyjnych, w tym procesu dyplomowania i jakości prac dyplomowych prowadzi do następujących wniosków:

a/ Uczelnia dysponuje poprawnymi ramami instytucjonalno-normatywnymi dotyczącymi przygotowywania prac dyplomowych oraz procesu dyplomowania, w tym zwłaszcza „Regulaminem dyplomowania” (od 2008 r.). Regulamin ten określa odpowiednio precyzyjnie zasady wyboru seminarium dyplomowego, przygotowywania pracy dyplomowej, obowiązków promotora pracy oraz jej recenzenta związanych z przygotowywaniem pracy i jej późniejszą oceną, obowiązku kontroli antyplagiatowej (Plagiat.pl) jako warunku kwalifikacji pracy do egzaminu dyplomowego (w Regulaminie mylnie mówi się o obronie pracy dyplomowej – por. §5 ust. 1 Regulaminu), przebiegu egzaminu dyplomowego i ustalania ostatecznego wyniku egzaminu. W Regulaminie nie używa się sformułowań charakterystycznych dla KRK (w tym zwłaszcza efektów kształcenia i ich weryfikacji), jednakże pośrednio można wywnioskować sposób formułowania efektów kształcenia oraz ich weryfikacji (por. postanowienia §4 i §5 Regulaminu). Zaleca się jednak dokonanie odpowiednich zmian w Regulaminie w takim terminie, aby objęły one uczestników seminariów dyplomowych, którzy rozpoczęli już studia w systemie KRK (a więc tych studentów, którzy rozpoczną seminarium w roku akad. 2013/2014). Seminarium dyplomowe trwa trzy ostatnie semestry studiów. Warunki zaliczenia seminarium ustala promotor i wpisuje je do sylabusu. Recenzenta pracy wyznacza dziekan (bądź w jego imieniu prodziekan). Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym. W trakcie egzaminu dyplomant otrzymuje dwa pytania od promotora jedno od recenzenta; Regulamin nie określa, jakiej problematyki mają dotyczyć pytania;

b/ tematy prac dyplomowych na ocenianym kierunku są ustalane przez nauczyciela prowadzącego seminarium (ze stopniem co najmniej doktora). Wykaz proponowanych tematów jest poddawany wstępnej kontroli Rektora i Dziekana Wydziału. Władze rektorskie zamierzają zinstytucjonalizować nieformalny, dotychczasowy sposób kontrolowania tematyki prac dyplomowych i powołać Uczelniany Zespół ds. Monitorowania Jakości Procesu Dyplomowania (z udziałem przedstawicieli studentów). Zamierzają także wprowadzić procedurę przygotowywania zestawów zagadnień na egzamin dyplomowy, dostępnych dla dyplomantów (z uwzględnieniem specyfiki kierunku, specjalności oraz tematyki pracy dyplomowej). Analiza tematów prac dyplomowych z roku akad. 2011/2012 pozwala na sformułowanie wniosku, że tematy te mieszczą się w ramach wyznaczonych przez realizowany program studiów administracyjnych, oparty na Standardach kształcenia. Podkreślenia wymaga, że duża

część prac dyplomowych stanowi studia przypadku (case studies), odnoszące się do organizacji i funkcjonowania władz samorządowych w regionie działania Uczelni;
c/ analiza i ocena jakości prac dyplomowych prowadzi do wniosku, że weryfikacja jakości prac jest często mało skuteczna (co dotyczy zarówno ocen pracy formułowanych przez promotorów, jak też ocen recenzyjnych). Na 15 analizowanych prac w dziewięciu przypadkach oceny pracy zostały znacznie zawyżone (co najmniej o jeden punkt), w dwóch – częściowo zawyżone, zaś w jednym przypadku w opinii Zespołu oceniającego praca nie powinna być dopuszczona do egzaminu dyplomowego. Zespół oceniający stwierdził ponadto, że nieproporcjonalnie duża część prac dyplomowych była prowadzona lub oceniana przez dwa zestawy promotorsko-recenzyjne, z nikłym jedynie udziałem innych nauczycieli akademickich.

Na podstawie przeprowadzonej oceny dokumentacji procesu dydaktycznego, w tym losowo wybranych teczek osobowych studentów oraz Regulaminu studiów i opisu procesu dyplomowania można stwierdzić, że jest on zasadniczo zgodny z wymogami ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym, rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów oraz rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia. Wskazane wyżej mankamenty procesu dyplomowania wynikają nie tyle z braku odpowiednich mechanizmów instytucjonalnych oceny jakości i efektywności tego procesu, ile ze zbyt liberalnej – jak można przypuszczać – praktyki działania systemu oceny efektów kształcenia, ukierunkowanego na zatrzymanie studentów na studiach oraz doprowadzenie ich do egzaminu dyplomowego.

Odsiew studentów na ocenianym kierunku kształtuje się na bardzo niskim poziomie, co Władze Uczelni tłumaczą sukcesami kadry akademickiej w pracy dydaktycznej ze studentami, nawet tymi relatywnie słabszymi (np. w roku akad. 2011/2012 przyjęto 39 osób na studia administracyjne i taka też liczba studentów zaliczyła I, II i III semestr studiów; w roku akad. 2012/2013 przyjęto 31 osób i taka też liczba studentów zaliczyła I semestr studiów). Uczelni zależy na utrzymaniu stanu liczebnego poszczególnych roczników z uwagi na to, że nawet relatywnie mały odsiew mógłby zagrozić finansowemu bytowi Uczelni. Taka sytuacja prowadzi jednak do możliwości łagodnego oceniania rzeczywistych postępów studentów oraz wpisywania na kolejna lata studiów i dopuszczania do egzaminu dyplomowego studentów, którzy nie osiągnęli odpowiednich, etapowych efektów kształcenia. Hipoteza ta ma podstawy w dokumentacji części ocen zaliczeniowych oraz w ocenie jakości prac dyplomowych dokonanej przez Zespół oceniający.

- 2.4. Badanie losów absolwentów jest jednym z zadań, określonych w strategii Uczelni i Wydziału Humanistycznego. Uczelnia monitoruje kariery swoich absolwentów (w tym absolwentów kierunku „administracja” . Planowane są badania losów tegorocznych absolwentów ocenianego kierunku). Badaniem losów absolwentów w Koszalińskiej Wyższej Szkole Nauk Humanistycznych zajmuje się Akademickie Biuro Karier.

W roku 2011 Uczelnię opuścili pierwsi absolwenci administracji. W roku 2012 Akademickie Biuro Karier przy współudziale samorządu studenckiego rozpoczęło badania losów zawodowych absolwentów. Biuro Karier uzyskuje od absolwentów zgodę na przeprowadzenie ankiety bezpośrednio po ukończeniu studiów. Kolejne badania planuje się po upływie 5 lat. Kwestionariusz składa się z 12 pytań, mających na celu określenie planów edukacyjnych i zawodowych absolwentów w dniu ukończenia studiów oraz określenie ich sytuacji na rynku pracy. Z przeprowadzonych badań jest sporządzany szczegółowy raport. Analiza wyników badań stanowi źródło informacji o dotychczasowych rezultatach procesu kształcenia, a także sytuacji absolwentów na rynku pracy.

Na kierunku „administracja” pierwsze badania zostały przeprowadzone w roku 2013. Wyniki tych badań zostały upowszechnione zarówno Władzom Uczelni i kadrze akademickiej, jak też studentom (por. „Losy zawodowe absolwentów KWSNH. Studia I stopnia, kierunek Administracja – rocznik 2012. Raport z badań”, Akademickie Biuro Karier, Koszalin 2013). Badania zostały przeprowadzone bezpośrednio po egzaminach dyplomowych i objęły tych absolwentów, którzy ukończyli studia do 20 grudnia 2012 r. (następne badania tej grupy absolwentów zostaną przeprowadzone po pięciu latach). W badaniach uczestniczyli studenci – przedstawiciele uczelnianego samorządu studenckiego.

Z uwagi na to, że niemal 90% badanych w momencie ukończenia studiów już miało stałe miejsca zatrudnienia, pytania kierowane do absolwentów dotyczyły w większości ich dalszych planów zawodowych i planów związanych ze studiami (kontynuacją studiów). W odniesieniu do pytań dotyczących koncepcji i programu studiów 67% respondentów nie zgłosiło uwag dotyczących jakości kształcenia, zaś 10% wysunęło zastrzeżenia dotyczące jakości kształcenia. 71% badanych nie zgłosiło uwag dotyczących organizacji i przebiegu procesu dydaktycznego w Uczelni, 12% zgłosiło uwagi dotyczące jakości infrastruktury dydaktycznej Uczelni, zaś 7% badanych zgłosiło uwagi dotyczące jakości zajęć praktycznych realizowanych na studiach. Obecnie wyniki badań są przedmiotem analizy odpowiednich organów Uczelni i Wydziału. Z uwagi na wstępny charakter przeprowadzonych badań absolwentów trudno jest już obecnie stwierdzić, jak wyniki te zostaną wykorzystane przez Władze uczelni i Wydziału. Należy też dodać, że w dostarczonej Zespołowi oceniającemu dokumentacji nie było informacji o udziale interesariuszy zewnętrznych w procesie monitorowania losów zawodowych absolwentów ocenianego kierunku.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego: znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych:

- 1) Założone efekty kształcenia dla ocenianego kierunku są zasadniczo zgodne z wymogami KRK i koncepcją rozwoju kierunku (w odniesieniu do koncepcji realizowanej od roku akad. 2012/2013). Efekty kształcenia uwzględniają wymagania formułowane dla obszaru nauk społecznych, dziedziny nauk prawnych i dyscypliny „Nauki o administracji”, a częściowo również i innych dyscyplin mieszczących się w dziedzinie nauk prawnych i dziedzinie nauk społecznych. Efekty kształcenia umieszczone w obszarze nauk humanistycznych są zbliżone do efektów z zakresu nauk społecznych (także w językowych sformułowaniach opisu tych efektów) i nie wydobywają unikatowej wiedzy oraz umiejętności i kompetencji z obszaru nauk humanistycznych, jakich nie ma w obszarze nauk społecznych. Realizacja koncepcji kształcenia nie zapewnia odpowiedniego stopnia różnorodności, elastyczności oraz innowacyjności oferty dydaktycznej na studiach administracyjnych.
- 2) Założone efekty kształcenia są sformułowane w sposób zrozumiały dla studentów i są sprawdzalne (także w opinii studentów wyrażonej na spotkaniu z Zespołem oceniającym).
- 3) Na Wydziale Humanistycznym stosuje się odpowiednio zestandaryzowany sposób opisu poszczególnych przedmiotów, efektów przypisanych tym przedmiotom oraz metod weryfikacji założonych efektów kształcenia. Sposób ten jest w dużym stopniu zinstytucjonalizowany i aprobowany przez studentów. Zastrzeżenia dotyczą weryfikacji efektów kształcenia w odniesieniu do praktyk (nie są one ujęte w planie studiów, brak też sylabusu praktyk), prac etapowych i prac dyplomowych oraz procesu dyplomowania (prace etapowe i dyplomowe nie w każdym przypadku stanowią podstawę dla odpowiedniego różnicowania postępów w studiach oraz dopuszczenia do egzaminu dyplomowego).
- 4) W Uczelni rozpoczęto proces monitorowania losów zawodowych absolwentów ocenianego kierunku. W obecnym stanie trudno jest jednak ocenić, na ile wyniki te Władze uczelni i Wydziału

wykorzystają dla doskonalenia jakości procesu kształcenia. Należy zauważyć, że w monitorowaniu losów absolwentów i formułowaniu wniosków dotyczących procesu kształcenia interesariusze zewnętrzni nie biorą bezpośredniego udziału.

3. Odpowiedniość programu studiów wobec osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

- 3.1. Czy realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta?

Program kształcenia na studiach administracyjnych jest realizowany w dwóch odmianach (obu w formie studiów niestacjonarnych), z których pierwsza (dla studentów obecnego II i III roku studiów) jest oparta na Standardach kształcenia dla kierunku „administracja”, zaś druga (realizowana od roku akademickiego 2012/2013) zawiera rozwiązania dostosowane do wymogów KRK. Pierwsza wersja programowa jest w pełni zgodna z wymogami określonymi w Standardach w odniesieniu do treści ogólnych, podstawowych i kierunkowych. Poza blokiem przedmiotów kształcenia ogólnego i blokiem przedmiotów podstawowych (łącznie 565 godzin zajęć) oraz blokiem przedmiotów kierunkowych (łącznie 263 godziny zajęć), program ten zawiera także blok przedmiotów specjalizacyjnych i specjalnościowych jako blok przedmiotów do wyboru, zawierający łącznie 16 przedmiotów (od 360 do 386 godzin zajęć, w zależności od specjalności). Ogólna liczba godzin na studiach niestacjonarnych wynosi od 1188 do 1214. Należy przypomnieć, że do tej pory nie udało się uruchomić żadnej innej specjalności poza specjalnością „Administracja publiczna”. Studia są realizowane w ciągu sześciu semestrów. Podsumowując: studia oparte na Standardach kształcenia zapewniają osiągnięcie założonej struktury kwalifikacji i cech absolwenta określonych w celach kształcenia oraz w sylwetce absolwenta.

Druga wersja programowa, wdrażana od początku obecnego roku akademickiego, zawiera identyczny zestaw treści programowych, w identycznym wymiarze godzinowym jak wersja oparta na Standardach kształcenia dla kierunku „administracja”. Przedmioty zostały zgrupowane w czterech modułach: podstawowym (zawierającym treści określone uprzednio jako treści podstawowe i kształcenia ogólnego), kierunkowym (odpowiadającym blokowi treści kierunkowych), specjalnościowym (skupiającym przedmioty uprzednio ujęte jako specjalnościowe do wyboru) oraz modułem przedmiotów do wyboru. Wyodrębnienie czterech modułów nie znajduje odzwierciedlenia w planach studiów, w których przedmioty specjalnościowe i specjalizacyjne występują jako jeden blok przedmiotów. Należy dodać, że brak jest w dokumentacji wydzielonych opisów efektów kształcenia dla poszczególnych modułów (w tym dla modułów specjalnościowych). Specjalności są trzy: „Administracja publiczna”, „Administracja europejska” oraz „Administracja ochrony środowiska”, zaś do ich uruchomienia wymagane jest utworzenie grupy co najmniej 30 zainteresowanych studentów. Przy malejącym od kilku lat naborze (na poprzedni rok akademicki: 39 osób, na obecny rok akademicki: 31 osób) utworzony poprzez wyodrębnienie specjalności wybór specjalnościowy jest iluzoryczny.

Należy także wskazać na rozbieżność pomiędzy założeniem umieszczenia efektów kształcenia w obszarze nauk społecznych i w obszarze nauk humanistycznych a rzeczywistymi rozwiązaniami programowymi, lokującymi efekty kształcenia i treści programowe w obszarze nauk społecznych. Konieczne jest jednak w tym miejscu przypomnienie wniosku zawartego w punkcie drugim, że odniesienie efektów kształcenia do obszaru nauk humanistycznych ma jedynie etykietowe uzasadnienie, ponieważ efekty te w zdecydowanej większości dotyczą treści zbliżonych do odpowiednich treści umieszczonych w obszarze nauk społecznych, nie uwypuklając treści unikatowych zawartych jedynie w obszarze nauk humanistycznych. Gdyby zatem Władze Uczelni zdecydowały się na jednoznaczne umieszczenie efektów kształcenia w obszarze nauk społecznych, program kształcenia w wersji uzgodnionej z wymogami KRK (a

równocześnie oparty na rozwiązaniach zawartych w Standardach kształcenia dla kierunku „administracja”) można byłoby uznać za odpowiedni wobec założonych efektów kształcenia. Są jednak podstawy do przyjęcia, że Władze Uczelni, umieszczając część efektów kształcenia w obszarze nauk humanistycznych, dążyły do uzasadnienia mieszanego składu kadry akademickiej realizującej nowy program studiów, skupiającej w większości nauczycieli nie dysponujących kwalifikacjami i dorobkiem naukowym w dziedzinie nauk prawnych. W konsekwencji należy stwierdzić, że istnieje rozbieżność między programem studiów a zestawem proponowanych efektów kształcenia (umieszczonych w rzeczywistości w obszarze nauk społecznych) i koncepcją kształcenia. W takiej sytuacji brak jest podstaw do jednoznacznego stwierdzenia, że realizowany program kształcenia umożliwia osiągnięcie założonych efektów kształcenia.

Podobnie należy ocenić spójność założonych efektów kształcenia i treści programowych realizowanych od roku akademickiego 2012/2013. Przyjęta w koncepcji kształcenia teza o potrzebie wzbogacania efektów kształcenia z dziedziny nauk prawnych efektami z innych dziedzin nauk społecznych oraz z obszaru nauk humanistycznych nie znajduje odpowiedniego odzwierciedlenia w treściach programowych realizowanych na kierunku „administracja”, opartych w dalszym ciągu na zestawie treści ogólnych, podstawowych i kierunkowych zawartych w Standardach kształcenia.

Czas trwania kształcenia (sześć semestrów) jest odpowiedni do osiągnięcia celów kształcenia oraz efektów kształcenia (przy założeniu, że efekty te są umieszczone w obszarze nauk społecznych oraz w dyscyplinie „nauki o administracji”). Formy zajęć (wykłady, ćwiczenia, konwersatoria, lektoraty, laboratoria, praktyki, seminaria dyplomowe) są odpowiednie zarówno w odniesieniu do formy kształcenia (studia niestacjonarne), jak też swoistości studiów administracyjnych. Także metody kształcenia opisane w sylabusach/przewodnikach do przedmiotów są odpowiednie do osiągania założonych celów kształcenia (wykład realizowany metodą podawczą, praca z aktami normatywnymi, prezentacje multimedialne, analiza przypadków, repetytoria, przygotowywanie projektów oraz ich analiza na zajęciach ćwiczeniowych/laboratoryjnych itp.). W koncepcji kształcenia nie przewiduje się stosowania metod kształcenia na odległość.

Zasady punktacji ECTS przyjęte do programu realizowanego na starszych latach studiów są zgodne z wymogami określonymi w Standardach kształcenia dla kierunku „administracja”. Zasady te, jak również wymiar punktów ECTS dla poszczególnych przedmiotów zostały utrzymane także w programie dostosowanym do wymogów KRK. Dokonana „wycena” nakładu pracy studenta w osiągnięciu celów i efektów kształcenia nie budzi zasadniczych wątpliwości. Należy jednak zauważyć, że w sylabusach/przewodnikach do przedmiotów nakład pracy studenta nie został dokładnie opisany co do wyodrębnienia godzin pracy pod nadzorem nauczyciela akademickiego, a także godzin pracy własnej wraz ze sposobami weryfikacji stopnia osiągnięcia efektów kształcenia założonych dla poszczególnych przedmiotów.

Władze Uczelni nie dokonały samodzielnego wyliczenia punktów ECTS w kwestiach określonych przepisami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. nr 243, poz. 1445 z późn. zm.). Na podstawie dostarczonej dokumentacji można stwierdzić, że: łączna liczba punktów, jaką student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów, wynosi co najmniej 180 punktów ECTS; łączna liczba punktów za zaliczenie zajęć w ramach modułu podstawowego, wynosi 73 punkty ECTS; łącznej liczby punktów ECTS, jaką student musi uzyskać realizując zajęcia charakterze praktycznym, nie można wyliczyć z uwagi na to, że w ogólnym opisie programu kształcenia oraz w sylabusach/przewodnikach do przedmiotów nie dokonano wyodrębnienia zajęć praktycznych i w konsekwencji nie przypisano im wyodrębnionej punktacji ECTS; podobnie w programie studiów oraz w planach studiów nie wyodrębniono zajęć ogólnoucześnie lub realizowanych na kierunku „pedagogika” przez

studentów administracji (tzw. treści kształcenia ogólnego zostały umieszczone w module podstawowym), uniemożliwiając w konsekwencji określenie przyznanej im liczby punktów ECTS; zajęciom wychowania fizycznego została przypisana liczba 0 punktów ECTS. Przedmioty do wyboru obejmują wykład z zakresu wiedzy humanistycznej do wyboru w semestrze V i VI (studenci wybierają dwa wykłady spośród następujących pięciu proponowanych wykładów: Komunikacja społeczna, Socjologia organizacji, Filozofia prawa, Psychologia społeczna, Zarządzanie zasobami ludzkimi) – uzyskując łącznie 4 punkty ECTS. Pozostałe przedmioty umieszczone w module przedmiotów specjalizacyjnych i specjalnościowych jako przedmiotów do wyboru, nie są w istocie do wyboru, ponieważ ich niezaliczenie uniemożliwia zebranie wymaganej liczby punktów ECTS (co najmniej 180). Z powodów wskazanych w punkcie 2 nie można uznać, że student może wybrać specjalność, ponieważ brak jest praktycznej możliwości wyboru specjalności z uwagi na wymóg co najmniej 30 studentów zainteresowanych daną specjalnością oraz wysokość naboru rocznego oscylującą około 30 studentów. Jeżeli uznać za przedmiot do wyboru seminarium dyplomowe (10 punktów ECTS), to łączna liczba punktów uzyskanych poprzez wybór modułów kształcenia wynosi 14 (co stanowi około 13% ogólnej liczby punktów ECTS). Program studiów nie umożliwia zatem studentowi wyboru modułów kształcenia, którym przypisuje się punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% ogólnej liczby punktów ECTS.

Sekwencja przedmiotów określona w planach studiów nie budzi zastrzeżeń.

Zasady organizowania, odbywania i zaliczania praktyk w Koszalińskiej Wyższej Szkole Nauk Humanistycznych określa *Regulamin Praktyk Zawodowych (form odbywania i zaliczania praktyk)* z roku 2007. Jego uzupełnieniem jest dokument uszczegóławiający kwestie praktyk dla studentów kierunku administracja: *Regulamin Praktyk Studiów Niestacjonarnych Kierunku Administracja*. Dokument w swojej treści jest spójny z regulaminem ogólnouczelnianym. Kolejnymi dokumentami normującymi planowanie i zaliczanie praktyk są: *Instrukcja Organizacji i Przebiegu Praktyk – Studia Niestacjonarne (Kierunek Administracja)* oraz *Program Praktyk*, w którym określono cel i treści realizowane w ramach praktyk. Za proces organizacji i zaliczania praktyk w Koszalińskiej Wyższej Szkole Nauk Humanistycznych odpowiada pełnomocnik rektora ds. praktyk zawodowych. Na Wydziale Nauk Humanistycznych osobą odpowiedzialną jest opiekun praktyk zawodowych na kierunku „Administracja”. Uczelnia przedstawiła dokumentację potwierdzającą zgodne z założeniami zorganizowanie praktyk studenckich. Ponadto należy zauważyć, że Koszalińska Wyższa Szkoła Nauk Humanistycznych posiada kilka podpisanych porozumień z instytucjami zewnętrznymi, na mocy których studenci KWSNH, którzy nie odbywają praktyki u pracodawcy samodzielnie ustalonego, mogą odbywać praktyki. Należy zaznaczyć, że praktyki nie zostały umieszczone w planie studiów i nie przypisano im odpowiedniej punktacji ECTS. Z lakonicznego opisu praktyk dokonanego w programie studiów wynika, że praktyki są realizowane w wymiarze 120 godzin w IV semestrze studiów. Dobór miejsc odbywania praktyk nie budzi zastrzeżeń. System kontroli i zaliczania praktyk uwzględnia możliwość nabycia przez studenta umiejętności praktycznych. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem oceniającym ocenili pozytywnie mechanizm praktyk oraz pracę opiekunów praktyk.

Nadzór nad przebiegiem praktyk oraz ich zaliczanie należy do obowiązków opiekunów praktyk (wyznaczanych formalnie dla każdej uruchomionej specjalności) oraz do Pełnomocnika Rektora ds. praktyk. Opiekun praktyk dokonuje hospitacji praktyk. Zespołowi oceniającemu przedstawiono wykaz hospitowanych praktyk za II semestr roku akad. 2011/2012 (5 hospitacji), za I semestr roku akad. 2012/2013 (5 hospitacji) i za II semestr roku akad. 2012/2013 (5 hospitacji). Po zakończeniu praktyki zakład pracy wystawia praktykantowi ocenę, którą następnie opiniuje opiekun praktyk na podstawie dokumentacji praktyki i pracy kontrolnej przygotowanej na podstawie opisu czynności wykonywanych w trakcie praktyki, a następnie na tej podstawie wystawia ocenę praktyki. Ocena ta jest jeszcze weryfikowana przez wicekanclerza Uczelni i to on zatwierdza ocenę wystawioną przez opiekuna praktyk.

Organizacja zajęć dydaktycznych jest dostosowana do swoistości kształcenia na studiach niestacjonarnych oraz faktu, że niemal 90% studentów stanowią osoby pracujące. Kształcenie odbywa się w systemie zjazdowym. Zjazdy odbywają się co do zasady co dwa tygodnie, w soboty i niedziele. Zajęcia w dniach zjazdowych zostały zorganizowane w sposób dogodny dla studentów, z reguły w blokach 2-3 godzinnych, z przerwami 10-minutowymi pomiędzy poszczególnymi zajęciami oraz z godziną przerwą obiadową. Uczelnia nie prowadzi zajęć w formie Zamiejscowego Ośrodka Dydaktycznego.

Regulamin studiów umożliwia indywidualizację kształcenia, w ramach opracowania indywidualnego programu studiów dla szczególnie uzdolnionych studentów albo indywidualnej organizacji studiów. W praktyce jedynie druga forma indywidualizacji kształcenia znajduje zastosowanie. O przyznaniu indywidualnej organizacji studiów decyduje dziekan, kierując się rozeznaniem sytuacji studenta ubiegającego się o taki tryb studiowania. Indywidualne organizacja studiów polega na ustaleniu terminów zaliczeń i egzaminów dostosowanych do możliwości i ograniczeń wynikających z indywidualnej sytuacji studenta. Regulamin przewiduje w takiej sytuacji również możliwość zwolnienia studenta z obowiązku uczestniczenia w niektórych zajęciach obowiązkowych. Studenci, którzy ukończyli co najmniej I rok studiów oraz mają średnią ocen nie niższą niż 4,0, mogą studiować według indywidualnego planu studiów. Zasady studiowania w tym trybie określa dziekan, biorąc pod uwagę zainteresowania i osiągnięcia studenta. Wydział zapewnia studentowi opiekę dydaktyczno-naukową oraz indywidualizację doboru treści i form kształcenia. W Regulaminie studiów nie ma postanowień umożliwiających indywidualizację kształcenia studentom niepełnosprawnym.

Budynek Wydziału Humanistycznego oraz pomieszczenia dydaktyczne nie zostały jeszcze dostosowane do potrzeb studentów niepełnosprawnych. Władze Uczelni usprawiedliwiają taką sytuację brakiem finansowych możliwości dokonania odpowiednich adaptacji, a także planami rozbudowy bazy dydaktycznej, w których sytuacja osób niepełnosprawnych zostanie już odpowiednio uwzględniona. Wśród studentów studiujących obecnie administrację brak jest studentów niepełnosprawnych.

3.2. Czy zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość?

Zakładane efekty kształcenia oraz treści programowe tworzą spójną całość, o ile uznamy, że efekty te są umieszczone w obszarze nauk społecznych, w dziedzinie nauk prawnych i w dyscyplinie „nauki o administracji”. Jeżeli natomiast przyjmemy, że istotne znaczenie ma założenie zawarte w koncepcji kształcenia przewidujące, że duża część efektów kształcenia jest umieszczona również w dziedzinie nauk społecznych oraz w obszarze nauk humanistycznych, treści programowe, oparte na wymogach Standardów kształcenia dla kierunku „administracja”, nie tworzą spójnej całości z efektami kształcenia. Formy zajęć i stosowane metody dydaktyczne odwołują się do tradycyjnych form zajęć i metod dydaktycznych stosowanych w kształceniu o profilu ogólnoakademickim; można uznać, że są one spójne z treściami programowymi oraz efektami kształcenia przypisanymi do poszczególnych przedmiotów. Przewidziane w programie studiów praktyki w wymiarze 120 godzin, realizowane w IV semestrze studiów, są spójne z pozostałymi treściami programowymi i pozwalają osiągnąć założone dla nich efekty kształcenia. Należałoby jednak postulować wprowadzenie praktyk do planów studiów, opracowanie przewodnika do praktyk oraz przypisanie praktykom odpowiedniej liczby punktów ECTS, uwzględniającej nakład pracy studenta włożony w osiągnięcie efektów kształcenia założonych do praktyki.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego: znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Program kształcenia realizowany na starszych latach studiów jest zgodny z wymogami określonymi w Standardach kształcenia dla kierunku „administracja”. Program kształcenia realizowany od roku akademickiego 2012/2013 jest zasadniczo dostosowany do wymogów KRK, jednakże z uwagi na deklarowane umieszczenie efektów kształcenia w obszarze nauk społecznych i w obszarze nauk humanistycznych, przy równoczesnym pozostawieniu treści programowych w kształcie odpowiadającym wymogom Standardów kształcenia i skoncentrowanych w dyscyplinie „Nauki o administracji” nie tworzy spójnej całości z efektami kształcenia. Opis treści programowych nie spełnia niektórych wymogów określonych w obowiązujących przepisach prawnych, w tym: sylabusy/przewodniki do przedmiotów nie zawierają dokładnego opisu nakładu pracy studenta (zwłaszcza w odniesieniu do tzw. godzin kontaktowych, a także pracy własnej studenta), opis programu nie zawiera wyodrębnienia godzin zajęć praktycznych oraz sposobów weryfikacji efektów kształcenia, a także wyodrębnienia zajęć ogólnouczeniowych. Oferowanych przedmiotów do rzeczywistego wyboru przez studenta jest zbyt mało (suma punktów ECTS za ich zaliczenie wynosi 13% ogólnej liczby punktów ECTS). Praktyki, stanowiąc element programu studiów, nie zostały umieszczone w planach studiów; nie przypisano im także odpowiedniej liczby punktów ECTS pomimo niewątpliwego nakładu pracy studenta włożonego w osiągnięcie efektów kształcenia przypisanych praktykom.

2) Zakładane efekty kształcenia i treści programowe w programie studiów administracyjnych realizowanym od roku akademickiego 2012/2013 nie tworzą spójnej całości przede wszystkim z uwagi na rozbieżność pomiędzy umieszczeniem efektów kształcenia nie tylko w obszarze nauk społecznych, ale także w obszarze nauk humanistycznych a rozwiązaniami programowymi dostosowanymi do wymogów Standardów kształcenia i umieszczonymi przede wszystkim w dyscyplinie „Nauki o administracji”.

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów.

4.1. Czy liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji danego programu?

Władze Uczelni zgłosiły do prowadzenia zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku łącznie 29 osób, w tym 9 osób do minimum kadrowego i 20 osób jako pozostałych nauczycieli prowadzących zajęcia na kierunku „administracja” (wśród tych osób jest 4 filologów – lektorów języka obcego). Łączna liczba nauczycieli jest dość szczupła i nie stanowi czynnika sprzyjającego zapewnieniu programowi kształcenia odpowiedniego stopnia różnorodności treści programowych oraz innowacyjności oferty przedmiotów.

Wśród nauczycieli zgłoszonych do minimum kadrowego znajduje się trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz sześciu nauczycieli ze stopniem naukowym doktora. Z punktu widzenia kwalifikacji zawodowych oraz dorobku naukowego w tej grupie pracowników zdecydowanie przeważają nauczyciele z kwalifikacjami zawodowymi w zakresie prawa oraz stopniami naukowymi i dorobkiem naukowym w zakresie dyscypliny „Prawo” (łącznie 7 nauczycieli). Nikt z tej grupy nauczycieli nie dysponuje stopniami naukowymi w dyscyplinie „Nauki o administracji”, jednakże niektórzy z tych nauczycieli dysponują częściowym dorobkiem naukowym w tej dyscyplinie (łącznie 6 osób).

W grupie pozostałych nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku znajduje się 2 samodzielnych nauczycieli akademickich, 7 nauczycieli ze stopniem naukowym doktora oraz aż 11 magistrów. Wśród magistrów nikt nie dysponuje zawodowymi kwalifikacjami w zakresie administracji; jest natomiast 3 magistrów prawa (brak danych o ich dorobku naukowym). 9 osób w tej grupie posiada kwalifikacje zawodowe, stopnie naukowe lub dorobek naukowy w obszarze nauk humanistycznych, 4 osoby – w dziedzinie nauk społecznych i 4 osoby w dziedzinie nauk ekonomicznych. Także

w grupie nauczycieli ze stopniem doktora lub doktora habilitowanego brak jest nauczycieli ze stopniami lub dorobkiem w dyscyplinie „Nauki o administracji”.

Analiza teczek osobowych uzasadnia stwierdzenie, że zawierają one dokumenty pozwalające na uznanie deklarowanych stopni naukowych poszczególnych nauczycieli akademickich proponowanych do minimum kadrowego kierunku „administracja” na Wydziale Humanistycznym Koszalińskiej Wyższej Szkoły Nauk Humanistycznych. Do minimum kadrowego zgłoszono trzech nauczycieli akademickich posiadających stopnień naukowy doktora habilitowanego oraz sześć osób ze stopniem naukowym doktora. Większość osób spełnia warunki formalne określone w § 13 rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia. Wszyscy są zatrudnieni w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru. Istnieją wątpliwości w odniesieniu do jednego nauczyciela ze stopniem naukowym doktora co do wymiaru godzin zajęć prowadzonych osobiście na ocenianym kierunku. Pozostali nauczyciele prowadzą osobiście zajęcia dydaktyczne w określonym wymiarze, odpowiednio co najmniej 30 godzin (w odniesieniu do samodzielnych nauczycieli) i co najmniej 60 godzin (w odniesieniu do nauczycieli ze stopniem doktora). Dwóch nauczycieli ze stopniem doktora nie można zaliczyć do minimum z uwagi na to, że ich kwalifikacje naukowe potwierdzone odpowiednimi dyplomami lub dorobek naukowy nie mieszczą się w dyscyplinie „Nauki o administracji” wskazanej przez Władze Uczelni jako dyscyplina właściwa dla celów i efektów kształcenia dla kierunku „administracja”.

Dokumentacja osób wchodzących w skład minimum kadrowego zawiera prawidłowo sporządzone oświadczenia o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego; w przypadku jednego z nauczycieli ze stopniem doktora należy jednak wyjaśnić termin podpisania oświadczenia – podana została data 23 sierpnia 2012 r. (poświadczenie powinno być podpisane do końca czerwca 2012 r.) Z wyjaśnień Władz Koszalińskiej Wyższej Szkoły Nauk Humanistycznych wynika, że sytuacja taka miała miejsce z powodu nagłego odejścia z pracy innego nauczyciela akademickiego prowadzącego dotąd zajęcia i była próbą niezwłocznego uzupełnienia minimum kadrowego na kierunku „administracja”. Należy zauważyć, że oświadczenie tego nauczyciela o zaliczeniu do minimum na rok akademicki 2013/2014 zostało już podpisane w sposób poprawny. Również fakt braku staranności przy wypełnianiu oświadczeń przez część osób zgłoszonych do minimum zasługuje na uwagę. W przypadku jednego z nauczycieli samodzielnych w oświadczeniu brak jest informacji o stopniu studiów, które na pierwszym etapie są firmowane uprawnieniami, natomiast u innego z samodzielnych nauczycieli brak jest informacji o drugim miejscu, w którym daje on uprawnienia dla kierunku. Kolejną kwestią wymagającą zwrócenia uwagi jest brak dyplomu potwierdzającego uzyskanie stopnia naukowego doktora w przypadku trzeciego z samodzielnych nauczycieli. Zaleca się niezwłoczne uzupełnienie brakujących dokumentów lub poprawienie wad w dokumentacji.

Z punktu widzenia formalnego poza zastrzeżeniami sformułowanymi wyżej minimum kadrowe spełnia wymagania określone w § 13 oraz §14 ust.1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia. Należy jednak zaznaczyć, że z uwagi na niezgodność pomiędzy dorobkiem naukowym a dyscypliną właściwą dla ocenianego kierunku studiów o czym będzie mowa dalej) dwie osoby ze stopniem doktora nie mogą być zaliczone do minimum kadrowego. Oznacza to, że skład minimum kadrowego nie spełnia wymagań określonych w przepisach w/w rozporządzenia, bowiem minimum kadrowe liczy jedynie 7 nauczycieli, w tym troje ze stopniem doktora habilitowanego i czworo ze stopniem naukowym doktora.

4.2. Czy dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia?

Dorobek naukowy i kwalifikacje zawodowe dużej części kadry akademickiej prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku, nie mieszczą się w dyscyplinie „Nauki o administracji” jako dyscyplinie właściwej dla kierunku studiów „administracja”. Niezgodność ta dotyczy w oczywisty sposób dwóch nauczycieli ze stopniem naukowym doktora, wskazanych do minimum kadrowego (jeden z nich ma dorobek w zakresie prawa karnego, drugi zaś ma dorobek w zakresie prawa kanonicznego i częściowo – rodzinnego). Dorobek naukowy pozostałych nauczycieli zgłoszonych do minimum kadrowego jedynie w części jest związany z dyscypliną „Nauki o administracji”. Wśród pozostałych 24 nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku nikt nie posiada kwalifikacji naukowych (stopni naukowych) i dorobku w dyscyplinie „Nauki o administracji”. W takiej sytuacji brak jest podstaw do stwierdzenia, że w obecnym kształcie efektów kształcenia oraz treści programowych realizowanych na studiach administracyjnych (opartych na treściach podstawowych i kierunkowych wskazanych w Standardach kształcenia) dorobek naukowy kadry akademickiej prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku jest adekwatny do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Należy jednocześnie wskazać, że część kadry akademickiej prowadzi zajęcia na kierunku „administracja” od początku jego prowadzenia (od 2008 r.), w związku z czym można przyjąć, że nawet w sytuacji braku formalnych kwalifikacji (odpowiednich stopni naukowych) oraz dorobku naukowego nauczyciele ci nabyli już odpowiednie doświadczenie dydaktyczne.

Z analizy dostępnej dokumentacji wynika, że przynajmniej część nauczycieli proponowanych do minimum kadrowego została zgłoszona niedawno (niektórzy nawet po upływie ustawowo określonego terminu złożenia oświadczenia). Części tych nauczycieli wyznaczono bardzo małe pensje zajęć dydaktycznych (z reguły nie przekraczające minimum wyznaczonego przepisami prawa, a w skrajnym przypadku konsumujące to minimum poprzez zajęcia jedynie w ramach seminarium dyplomowego). Może to oznaczać, że Władze Uczelni kompletowały skład minimum kadrowego z trudem i pośpiesznie, a ponadto skłaniać do wniosku o niestabilności składu minimum kadrowego.

Duża część kadry akademickiej na ocenianym kierunku prowadzi zajęcia nie mieszczące się w zakresie kwalifikacji zawodowych, stopni naukowych i dorobku naukowego. Taki zarzut można wysunąć wobec 5 nauczycieli proponowanych do minimum kadrowego oraz 6 nauczycieli z grupy pozostałych nauczycieli akademickich (w stosunku do przedmiotów: Prawa człowieka, Podstawy prawa karnego, Prawne i kryminologiczne aspekty bezpieczeństwa i porządku publicznego, Prawo cywilne z umowami w administracji, Prawo celne, Prawo karne i prawo wykroczeń, Przestępstwa gospodarcze, Publiczne prawo gospodarcze, Logika, Organizacja i technika pracy biurowej, Finanse samorządowe, Prawo finansowe, Zadania administracji specjalnej, Prawo ochrony środowiska, Elementy prawa konsularno-dyplomatycznego, Elementy prawa międzynarodowego, Prawo administracyjne, Zamówienia publiczne, Prawo morskie). Pomimo wskazanej wyżej rozbieżności kwalifikacji i dorobku naukowego części kadry akademickiej hospitacje zajęć dydaktycznych dokonane przez Zespół oceniający należy ocenić pozytywnie. Pozytywna jest także opinia studentów o zajęciach dydaktycznych, w których uczestniczyli. Prowadzący zajęcia byli dobrze przygotowani merytorycznie oraz stosowali metody dydaktyczne odpowiednie do postawionych celów oraz założonych efektów kształcenia.

Spełniony został warunek określony w § 17 ust. 1 przywołanego wyżej rozporządzenia w zakresie stosunku liczby osób wchodzących w skład minimum kadrowego do liczby studentów kierunku. Na wizytowanym kierunku stosunek ten, w

odniesieniu do liczby nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum (7) oraz liczby studentów – 126)) wynosi 1:19, wobec wymaganego stosunku nie mniejszego niż 1:160.

- 4.3. Czy jednostka prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji i zapewnia pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego, w tym także przez wymianę z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą?

Władze Uczelni starają się prowadzić politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji oraz zapewnić pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego. Obiektywnym utrudnieniem takiej polityki jest trudna sytuacja finansowa Uczelni, zawężająca możliwości przyciągnięcia odpowiednio kwalifikowanych nauczycieli akademickich, z dorobkiem w zakresie nauk administracji. Należy także docenić próby wspierania rozwoju własnej kadry akademickiej (kilka otwartych przewodów doktorskich i habilitacyjnych – choć żaden z nich nie dotyczy dyscypliny „Nauki o administracji”), idące w parze z badaniami naukowymi oraz własną działalnością wydawniczą. Obecnie Uczelnia nie prowadzi wymiany z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą, choć taka wymiana jest w planach Władz Uczelni i Wydziału Humanistycznego.

(Załącznik nr 5- Nauczyciele akademicki realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe. Cz. I. Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe. Cz. II. Pozostali nauczyciele akademicki);

Załącznik nr 6 - Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena;

- O Spotkanie Zespołu oceniającego z kadrą akademicką prowadzącą zajęcia na ocenianym kierunku odbyło się 15 czerwca 2013 r. w godz. 14.30-16. W spotkaniu uczestniczyło dziewięciu pracowników Uczelni. Zgłosili oni następujące uwagi i spostrzeżenia:
- a/ zróżnicowany skład kadry prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku jest odpowiedni merytorycznie do koncepcji kształcenia, zakładającej powiązanie efektów kształcenia z obszaru nauk społecznych z efektami kształcenia z obszaru nauk humanistycznych;
 - b/ istotny problem stojący przed Władzami Uczelni to migracja studentów (do Szczecina, Poznania i Torunia) oraz rywalizacja uczelni o studentów w regionie działania Uczelni;
 - c/ Uczelnia powinna efektywniej promować własne czasopismo naukowe (któremu ostatnio został przyznany 1 punkt); powinno być ono traktowane jako wizytówka Uczelni i Wydziału Humanistycznego;
 - d/ należy poszerzać i umacniać kontakty międzynarodowe Uczelni; do tej pory takie kontakty zostały nawiązane jedynie z uczelniami z Niemiec, Ukrainy i Rosji;
 - e/ polityka Państwa w zakresie szkolnictwa wyższego powinna w większym stopniu wspierać uczelnie niepubliczne, skoro to one właśnie wyręczają odpowiednie władze państwowe w realizacji jego zadań dotyczących szkolnictwa wyższego;
 - f/ w ocenie pracowników Uczelni podkreślenia wymaga: ciągłość zarządzania w Uczelni; skompletowanie i utrzymanie dobrej kadry mimo kłopotów finansowych; początki procesu rozwoju naukowego własnej kadry (dwie doktorantki, wszczęte przewody habilitacyjne); właściwa więź między nauczycielami akademickimi i studentami; zaszczepienie potrzeby pracy naukowej wśród najlepszych studentów (w tym publikacji naukowych); poczucie tożsamości kadry akademickiej i studentów z Uczelnią; pokaźny dorobek naukowy pracowników afiliowany przy Uczelni; uzyskanie

dużego grantu (ponad 2 mln zł.) dotyczącego badań nad aktywizacją ludzi i szkolnictwem zawodowym;

g/ obecne zasady parametryzacji uczelni faworyzują silniejsze uczelnie, w tym uczelnie publiczne, zaś małe uczelnie niepubliczne znajdują się w relatywnie gorszej sytuacji;

h/ należy podjąć działania zmierzające do uruchomienia rywalizacji wśród studentów, aby nawet relatywnie słabsi studenci mogli dorównywać najlepszym;

i/ należy powołać w Uczelni Pracownię Badań nad Samorządami;

j/ należy skutecznie działać zmierzające do propagowania wśród studentów form eleganckiej komunikacji językowej i *savoir vivre*'u;

k/ należy zwiększyć liczbę godzin praktyk studenckich w organach samorządu lokalnego, a także liczbę godzin praktycznych poświęconych symulacji procesów decydowania w strukturach samorządowych;

l/ podkreślenia wymaga dobra praca administracji Uczelni, przejawiająca się m. in. w optymalnym godzeniu wymogów właściwej organizacji zajęć dydaktycznych z możliwościami kadry akademickiej prowadzącej zajęcia;

m/ Władze Wydziału powinny rozważyć zwiększenie godzin zajęć dot. rachunkowości oraz wprowadzenie do programu i planu zajęć rachunkowości budżetowej (w odniesieniu do budżetów samorządowych) i prawa budżetowego; należy także rozważyć wprowadzenie odpowiednich, nowych specjalności do programu studiów administracyjnych.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego: częściowo

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Liczba pracowników dydaktycznych prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku (29, w tym czworo lektorów języka obcego) i struktura ich kwalifikacji nie sprzyjają pełnemu osiągnięciu założonych celów i efektów realizacji programu studiów administracyjnych.
- 2) Dorobek naukowy i kwalifikacje zawodowe kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, nie są w pełni adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Do minimum kadrowego można zaliczyć 7 z 9 zgłoszonych nauczycieli akademickich; wśród tych nauczycieli nikt nie posiada stopni naukowych i zasadniczego dorobku naukowego (świadczącego o specjalizacji zawodowej) w zakresie nauk o administracji jako dyscypliny właściwej dla realizowanego programu studiów. Także wśród pozostałych nauczycieli prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku nikt nie specjalizuje się w dyscyplinie „Nauki o administracji”.
- 3) Władze Uczelni wspierają rozwój własnej kadry akademickiej w stopniu odpowiadającym możliwościom finansowym Uczelni (w tym udział pracowników w konferencjach naukowych, publikacje naukowe i uzyskiwanie stopni naukowych). Uczelnia nie prowadzi wymiany z uczelniami i jednostkami naukowo-dydaktycznymi w kraju i za granicą.

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych.

Uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów, w obecnym stanie baza ta nie uwzględnia potrzeb osób niepełnosprawnych. Należy jednak zaznaczyć, że budynek i pomieszczenia wykorzystywane przez Uczelnię dla celów dydaktycznych wymagają znacznych nakładów finansowych w celu takiej adaptacji tych pomieszczeń, jaka zapewni studentom niepełnosprawnym odpowiednie korzystanie z bazy dydaktycznej oraz urządzeń wspomagających proces dydaktyczny. Brakuje windy, podjazdów,

odpowiednio przystosowanych toalet w przypadku niepełnosprawności ruchu. Infrastruktura nie jest również dostosowana do potrzeb studentów z innymi rodzajami niepełnosprawności.

Infrastruktura Uczelni składa się z budynku będącego jej własnością oraz pomieszczeń, z których uczelnia może korzystać na podstawie umów. Powierzchnia głównego budynku obejmująca 1250 nie jest wielka, lecz wystarczająca w stosunku do potrzeb dydaktycznych uczelni. Budynek z okresu międzywojennego jest zadbane i jest położony w bardzo estetycznym parkowym otoczeniu wyposażonym w ławki. Otoczenie sprzyja wypoczynkowi między zajęciami i z pewnością stanowi zdrowe środowiskowo miejsce do studiowania.

Wadą budynku jest jego niedostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych (w rozumieniu osób korzystających z wózka inwalidzkiego, co stanowi niewielki procent wszystkich przypadków niepełnosprawności). W celu zrekompensowania tej wady Władze Uczelni deklarują zamiar organizacji zajęć dla osób niepełnosprawnych na parterze budynku. W związku z brakiem jakichkolwiek studentów z rozpoznaną niepełnosprawnością trudno jest rozważać zakres potrzebnych zmian w architekturze Uczelni. Należałoby zalecić instalację windy i innych udogodnień z uwzględnieniem zarówno historycznego stylu budynku jak i jego konstrukcji. Węzły sanitarne w budynku Uczelni są prawidłowo wyposażone.

Główny obiekt będący własnością Uczelni od 2005 roku składa się m.in. z dwóch sal ćwiczeniowych liczących od 33 do 42 miejsc oraz 3 sal wykładowych, z których największa liczy 98 miejsc. W czasie hospitacji zajęć sale nie były wypełnione nawet w połowie.

Nie wszystkie sale są wyposażone w nowoczesne pomoce elektroniczne do prezentacji multimedialnych. Niektóre posiadają nagłośnienie, rzutniki, ekran, telewizor, video i DVD. Uczelnia posiada jednak przenośne zestawy multimedialne (6 zestawów), które w znacznym stopniu mogą wyrównywać braki w wyposażeniu niektórych sal. Niemniej należałoby przynajmniej w większej ich części zainstalować sprzęt pozwalający na prezentacje w aktualnie stosowanych technikach, mając na uwadze to, że: 1) sprzęt tego typu podlega szybko procesowi technicznego starzenia się oraz 2) ostatnio występuje tendencja odchodzenia od nadmiernego polegania prowadzących zajęcia na pomocach elektronicznych, które nie zawsze sprzyjają aktywnemu uczestnictwu studentów w zajęciach. Istniejący sprzęt jest dobrze wykorzystany. Na jednych z hospitowanych zajęć prowadzący studenci bardzo aktywnie korzystali z posiadanych laptopów jako narzędzia pomocniczego do dyskusji nad przepisami prawa administracyjnego.

Ponadto Uczelnia posiada pracownię komputerową wyposażoną w 13 komputerów PC oraz 18 laptopów połączonych systemem sieciowym. Prócz tego kilka komputerów znajduje się w bibliotece. Korzystając z komputerów, studenci mogą uzyskać pomoc dyżurnego nauczyciela technologii informacyjnej. Godziny otwarcia pracowni zasadniczo korespondują z potrzebami studentów. Korzystanie przez studentów z komputerów jest możliwa także dzięki umowie z Gimnazjum nr 6 oraz Liceum Ogólnokształcącym im. St. Dubois w Koszalinie. Obydwie placówki posiadające pracownie komputerowe są zlokalizowane blisko Uczelni.

Infrastruktura Uczelni w części administracyjnej obejmuje stosunkowo liczne, jak na niewielki budynek, pomieszczenia zajmowane przez władze uczelni oraz dziekanat. Organizacja przestrzenna dziekanatu ułatwia kontakt z personelem dostępnym w godz. 8-16 oraz w czasie zjazdów. System Dziekanat Logic w połączeniu ze stroną internetową uczelni pozwala na sprawną informację studentów o bieżących wydarzeniach uczelni, strukturze, planach zajęć oraz rekrutacji. Ponadto, w gablotach na korytarzu przed dziekanatem znajdują się bardzo klarowne informacje o zajęciach oraz miejscu i terminach dyżurów pracowników Uczelni. Te same informacje są też rozsyłane przez pocztę elektroniczną.

Biblioteka Uczelni jest niewielka, gdyż posiada tylko 30 miejsc i zajmuje powierzchnię 145 m², co w skali całej uczelni wydaje się wystarczające zwłaszcza w perspektywie nieuchronnej elektronizacji zbiorów. W czasie wizytacji w czytelni nie było studentów. Zbiory liczące przeszło 3300 woluminów mają w pewnym stopniu znaczenie historyczne (np. niemieckie zbory przepisów z okresu sprzed I i II wojny światowej). Biblioteka obejmuje zbiory z zakresu prawa, nauki administracji, psychologii, socjologii, filozofii bezpieczeństwa i obronności. Zbiory są sukcesywnie powiększane. Obecny plan zakupów obejmuje 20 pozycji książkowych z zakresu prawa administracyjnego i nauki administracji,

co nawet przy niewielkich rozmiarach Uczelni należy uznać zbyt skromne założenie, zwłaszcza przy niewielkiej ilości periodyków oraz e-booków będących w posiadaniu Uczelni. Ostateczna ocena adekwatności tych zakupów zależy jednak od spełnienia ustnych zapowiedzi przyszłych inwestycji w bazy elektroniczne książek i artykułów naukowych.

Znaczna część zbiorów jest zgodna z potrzebami dydaktycznymi kierunku „administracja” i składa się z książek opartych na aktualnym stanie prawnym. Biblioteka słusznie podąża w kierunku budowania zbioru książek elektronicznych, który na razie pozostaje skromny i dotyczy nie tylko zagadnień związanych z kierunkiem będącym przedmiotem wizytacji. Wg informacji uzyskanych od władz i personelu biblioteki zbiory są w trakcie intensywnej przebudowy organizacyjnej (unowocześnianie zaplecza informacyjnego zbiorów) i rozwoju ilościowego. O ile zbiory książek nie budzą istotnych wątpliwości co do ilości i jakości, o tyle zbiór czasopism jest zbyt skromny. Brakuje większości czasopism z zakresu prawa, administracji oraz innych nauk związanych z kierunkiem „administracja”. Dominują tytuły prasy popularnej (np. Gazeta Prawna) oraz uzupełniające w stosunku do potrzeb kierunku administracja (np. Kwartalnik Pedagogiczny czy Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego). W świetle obecnego poziomu techniki, aktualnych tendencji w nauczaniu oraz niewielkich rozmiarów Uczelni wydaje się zbędne rozpoczynanie od podstaw budowy tradycyjnych papierowych zbiorów czasopism. Sensowniejsze wydaje się zakupienie pełnotekstowej bazy artykułów naukowych, przepisów i w miarę możliwości także e-booków. Jest to konieczne także po to, aby umożliwić studentom korzystanie na odległość z materiałów dydaktycznych, zwłaszcza w środowisku tak rozproszonym terytorialnie. Zapewnienie własnej elektronicznej bazy danych jest szczególnie ważne w mieście wielkości Koszalina, gdzie brak istotnych alternatywnych źródeł informacji (inne lokalne biblioteki nie posiadają zbiorów stanowiących zadowalający substytut). Za załączek zmian we właściwym kierunku należy uznać umowę licencyjną z Wydawnictwem Naukowym PWN, której przedmiotem jest prawo dostępu do elektronicznych książek w systemie ibook.pl. Dostęp do książek w tym zbiorze umożliwia oprogramowanie pozwalające na wejście do udostępnionych publikacji przez przeglądarkę internetową, niezależnie od rodzaju systemu operacyjnego użytkownika końcowego, bez potrzeby instalacji dodatkowych aplikacji. Na 78 pozycji ok. 6 jest związanych bezpośrednio z administracją, a jeśli uwzględnić publikacje dotyczące zatrudnienia, niepełnosprawnych i etyki, to ok. 10 pozycji ma rozpoznawalny związek z programem studiów. Wynika stąd wniosek o potrzebie szerszego uwzględnienia problematyki administracyjnej w materiałach udostępnianych studentom na nośnikach elektronicznych.

Informacje o zbiorach są na razie dostępne z dwóch komputerów połączonych z drukarką znajdujących się w czytelni. Mimo skromnej powierzchni biblioteka jest też wykorzystywana (z inicjatywy osoby prowadzącej bibliotekę) do animacji życia akademickiego. Dzięki umowom pracownicy i studenci Uczelni mogą korzystać ze zbiorów trzech bibliotek: Biblioteki Pedagogicznej w Koszalinie, Koszalińskiej Biblioteki Publicznej im. J. Lelewela oraz Biblioteki Centrum Szkolenia Sił Powietrznych w Koszalinie. Ujęte liczno zbiory te robią wrażenie bogatych zwłaszcza, że dostęp jest możliwy także przez filie Biblioteki Pedagogicznej w Kołobrzegu, Szczecinku, Białogardzie i Drawsku Pomorskim. Nie w pełni jednak powyższe zbiory mogą odgrywać istotną rolę w kształceniu na kierunku „administracja”. Uwaga powyższa nie dotyczy popularnych tytułów gazet krajowych i zagranicznych. Przegląd publicznie dostępnego katalogu Koszalińskiej Biblioteki Publicznej wskazuje na to, że studenci mogą mieć dostęp do bogatych zbiorów książkowych z zakresu prawa administracyjnego oraz administracji, zarówno pozycji książkowych starszych jak i aktualnych. Gorzej prezentuje się możliwość korzystania z czasopism naukowych. Zbiory obejmują podstawowe tytuły takie jak np. „Państwo i Prawo” lub „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego”, jednak znaczna część kolekcji zawiera przypadkowe numery zazwyczaj zbyt stare, aby nadawały się do wykorzystania przez studentów. Kolekcja „Państwa i Prawa” w Bibliotece Pedagogicznej kończy się na roku 2003. Potwierdza to tezę o potrzebie zakupu przez Uczelnię własnej bazy danych zawierającej przynajmniej teksty artykułów naukowych.

Uczelnia nie posiada własnych obiektów sportowych. Posiadane budynki nie pozwalają na odpowiednie dostosowanie ich do tych potrzeb. Jest zatem uzasadnione korzystanie w obiektów

sportowych Gimnazjum nr 6 oraz Liceum Ogólnokształcącym im. St. Dubois w Koszalinie na podstawie umowy najmu.

Władze Uczelni okazały akty własności nieruchomości oraz umowy najmu świadczące o możliwości korzystania przez studentów i pracowników z ww. bibliotek i obiektów sportowych.

Uczelnia nie posiada istotnego zaplecza żywieniowego, co z uwagi na jej położenie w mieście nie ma istotnego znaczenia.

Całość infrastruktury w zadowalającym stopniu pozwala na realizację misji uczelni i celów kształcenia zgodnie z wymaganiami prawa oraz aktami wewnętrznymi Uczelni. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem oceniającym stwierdzili, że baza dydaktyczna służąca realizacji procesu kształcenia jest odpowiednia do celów kształcenia i realizowanych treści programowych. Nauczyciele korzystają z pomocy dydaktycznych w postaci rzutników multimedialnych i laptopów. W Uczelni jest ogólnie dostępny sprzęt komputerowy z podłączeniem do Internetu. Księgozbiór studenci ocenili jako wystarczający, jednakże przyznali, że rzadko z niego korzystają. Uczelnia ma także podpisaną umowę licencyjną z Wydawnictwem PWN co do możliwości użytkowania elektronicznych wersji publikacji udostępnionych w systemie ibuk.pl przez studentów i pracowników Uczelni.

Ocena miejsc odbywania praktyk jest również pozytywna. W zdecydowanej większości (ponad 90%) miejsca te, ustalone w drodze umowy indywidualnego skierowania na praktykę, są równocześnie zakładami pracy dla studentów odbywających praktykę. W odniesieniu do pozostałych studentów miejscami tymi są zakłady pracy o działalności mieszczącej się w profilu studiów administracyjnych (szerzej jest o nich mowa w p. 2 i 3 Raportu). Także studenci oceniają miejsce odbywania praktyk pozytywnie.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego: znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego:

Uczelnia w zadowalającym stopniu zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Baza ta w niewystarczającym stopniu uwzględnia potrzeby studentów niepełnosprawnych; pomieszczenia wykorzystywane do celów dydaktycznych oraz dojścia do tych pomieszczeń powinny zostać odpowiednio zaadaptowane. Należy także dokonać rozważenia realizowanej dotąd koncepcji zasobów bibliotecznych na potrzeby studentów kierunku „administracja”, w tym zwłaszcza elektronicznej formy zasobów bibliotecznych i dostępu studentów do tych zasobów.

6.Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów.

Czy rezultaty prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane w procesie kształcenia? Czy Uczelnia stwarza studentom możliwość uczestnictwa w badaniach naukowych oraz zdobycia wiedzy i umiejętności przydatnych w pracy naukowo-badawczej?

Skala **polityki naukowej** Koszalińskiej Wyższej Szkoły Nauk Humanistycznych jest proporcjonalna do wielkości Uczelni i jej oferty programowej. Uczelnia nie występuje o naukowe granty badawcze finansowane ze źródeł europejskich lub krajowych np. NCN. Jak wynika z wypowiedzi Władz, skromne zasoby kadrowe nie rokurają szansy na uzyskanie grantu tego typu. Niemniej podejmowane są badania naukowe w oparciu o środki finansowe pozyskiwane skutecznie z innych źródeł. Jako przykład można wskazać udział w badaniach zleconych przez Komendę Wojewódzką Policji w Szczecinie, których Głównym wykonawcą był Uniwersytet Szczeciński. Przedmiotem badań jest poczucie bezpieczeństwa mieszkańców Koszalina. Badania są powtarzane w cyklach dwuletnich, przy czym od r. 2006 badania zostały przejęte przez KWSNH do samodzielnej realizacji, przy czym zleceniodawcą kolejnych edycji była Komenda Miejskiej Policji w Koszalinie. W badaniach uwzględniono wytyczne Komendy Głównej Policji w Warszawie. Raporty z czterech etapów badań przekazano zleceniodawcy, władzom lokalnym oraz opublikowano w Zeszytach Naukowych KWSNH. W pracach badawczych uczestniczyli także studenci.

Profil ww. badań jest zgodny z profilem programowym uczelni jako całości w tym także z potrzebami kierunku administracja, ponieważ problematyka bezpieczeństwa stanowią istotną część zadań i kompetencji administracji rządowej i samorządowej.

Przedmiotem badań podejmowanych przez Uczelnię były też przemiany polityczno-społeczne oraz ekonomiczne w Polsce dokonane po 1989 r. Wyniki badań zostały zaprezentowane na konferencji naukowej w 2010 r. oraz opublikowane w Zeszytach Naukowych KWSNH. Badania przyczyniły się do powołania w ramach uczelni Pracowni Doskonalenia Pracy Administracji Państwowej i Samorządów Lokalnych. Jej działalność wymyka się ocenie, ponieważ prace organizacyjne mimo upływu długiego okresu czasu od zakończenia badań nie zostały jeszcze zakończone.

Również i te badania pozostają w związku merytorycznym z treściami programowymi kierunku „administracja”, choć w mniejszym stopniu niż badania o bezpieczeństwie.

Wiele miejsca w badaniach i w publikacjach uczelnianych poświęcono funkcjonowaniu państwa w okresie stanu wojennego. Temu zagadnieniu, raczej luźno związanemu z bieżącymi potrzebami kierunku „administracja”, poświęcona była sesja naukowa zorganizowana w lutym 2013 r. Artykuły i referaty, które wpłynęły do organizatorów były recenzowane. Także i w tym wydarzeniu naukowym brali udział studenci m.in. kierunku „administracja”.

Ścisły natomiast związek z profilem studiów administracyjnych miał wyjazd na dwie konferencje „Konstytucja jako fundament państwa” oraz „Model dojścia do władzy sędziego” zorganizowane w Senacie RP. Niestety był to udział bierny ze względu na brak własnego wkładu w merytoryczne przygotowanie konferencji. Niemniej, z punktu widzenia korzyści dydaktycznych, można uznać ten wyjazd za potrzebny dla rozwoju studentów wizytowanej Uczelni, tym bardziej że wyjazdy wiązały się z możliwością spotkań z przedstawicielami władz państwowych.

Mimo, że, jak wynika z przedstawionych materiałów, studenci uczestniczą w badaniach naukowych, nie doszło do powstania studenckiego koła naukowego. Przyjętą formę współpracy – przy pomocy starostów grup – należy uznać za niewystarczającą. Uczelnia, w tym przypadku lider projektu, prowadzi też badania dotyczące rynku pracy: „Biofeedback szansą na aktywizację osób 50+”. Jest to projekt obejmujący lata 2012 – 2015, współfinansowany ze środków UE w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (Priorytet VI, Działanie 6.1, Poddziałanie 6.6.1) Tematycznie badania te obejmują szeroko rozumiane nauki społeczne. Mieszczą się one na pograniczu nauk o administracji i innych nauk społecznych. Z powodu obarczania administracji samorządowej zadaniami z zakresu zwalczania bezrobocia, w tym poprzez aktywizację zawodową, należy uznać ich pozytywny wpływ na proces dydaktyczny, tym bardziej, że mają one doniosłe znaczenie aplikacyjne i integracyjne w skali regionu. Rola integracyjna dotyczy także studentów KWSNH. Wyniki działalności badawczej Uczelni (pracowników i studentów) są publikowane w Zeszytach Naukowych Koszalińskiej Wyższej Szkoły Nauk Humanistycznych. Zeszyty są wydawane są od pięciu lat r. w cyklu półrocznym. Poszczególne numery Zeszytów są stosunkowo obszerne, gdyż liczą przeszło 200 stron każdy.

Zgłaszane artykuły oraz zeszyty w całości są recenzowane. Do tej pory wykorzystano zgodnie z Raportem samooceny 17 recenzentów z uczelni w całej Polsce (wg ustnej wypowiedzi recenzentów było 30). Jedna z recenzji w posiadaniu zespołu oceniającego, której przedmiotem jest numer specjalny Zeszytów poświęcony Gimnazjum w polskim systemie edukacyjnym, została sporządzona przez profesora zwyczajnego. Jej wnikliwość i krytycyzm stanowi świadectwo bardzo poważnego podejścia władz Uczelni do zagadnienia jakości publikacji wyników badań naukowych. Przedkładane teksty są anonimizowane dla potrzeb recenzji. Z ustnych informacji uzyskanych od władz uczelni wynika, że 20% artykułów nie jest przyjmowanych do druku.

Zeszyty obok waloru naukowego mają też wydźwięk popularyzatorski. Podobnie jak podejmowane badania służą m.in. inspirowaniu dyskursu o kondycji człowieka, co może stanowić wartościowe tło aksjologiczne i filozoficzne dla nauczania administracji. Jest to widoczne zarówno w treści artykułów jak i doniesieniach z praktyki, przeglądach, polemikach i recenzjach. Nie jest to publikacja poświęcona wyłącznie administracji, gdyż dotyczy szeroko rozumianych nauk społecznych, gdzie prawo występuje obok filozofii, pedagogiki, psychologii nauk medycznych i innych. Przegląd

zawartości Zeszytów prowadzi do wniosku, że większość numerów zawiera od 1 do 4 artykułów związanych bezpośrednio z kierunkiem „administracja”. Ich przedmiotem są najczęściej: bezpieczeństwo publiczne, praworządność, narodowość, wartości konstytucyjne, problemy demokracji, policja, problemy wspólnot lokalnych i samorządowe, podział administracyjny państwa, historia i reformy samorządu terytorialnego, testament urzędowy, ochrona prawna dokumentów, kontrola sądowa i inne.

Autorami części artykułów publikowanych w Zeszytach Naukowych są studenci KWSNH. Z przedstawionych materiałów wynika, że przedmiotem ich publikacji są problemy zawodu nauczyciela, działalność ośrodków adaptacji społecznej w Koszalinie, aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu przez administrację samorządową szczebla gminnego, zadania działu administracji w państwowej jednostce budżetowej oraz monitoring losów zawodowych studentów wizytowanej Uczelni. W przygotowaniu jest pierwsza publikacja studentów ocenianego kierunku pt. „Zadania działu administracji w państwowej jednostce budżetowej”. Jedną ze studentek administracji opracowała lokalny plan działania Latarnika Polski Cyfrowej w ramach konkursu Stowarzyszenia „Miasta w Internecie” oraz Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji pt. „Polska cyfrowa równych szans”. Studenci kierunku „administracja” na zajęciach z „prawa konstytucyjnego” uczestniczyli we wspomnianych wyżej konferencjach organizowanych przez Komisję Ustawodawczą, zapoznając się z historią i zasadami funkcjonowania parlamentu, mieli także możliwość odbycia zajęć praktycznych w siedzibie Trybunału Konstytucyjnego i spotkania z sędziami TK.

Zeszyty Uczelni posiadają swój blog, co pozwala podsycać dyskusję nad zagadnieniami poruszonymi w publikowanych tekstach i w większym stopniu zainteresować studentów problematyką administracji.

Oprócz Zeszytów na uwagę zasługują skrypty wydane przez Uczelnię w celu wypełnienia luk na rynku wydawniczym. Są to prace: „Administracja publiczna w Polsce na szczeblu lokalnym i regionalnym. Ku europejskim standardom” (2011) oraz „Stan wojenny – analizy, hipotezy komentarze”(2012). Ta ostatnia pozycja tylko luźno jest związana z programem studiów, natomiast książka „Rodzina małą ojczyzną aksjologiczną” przywołana na str. 30 Raportu samooceny nie ma – w opinii Zespołu oceniającego - związku z kierunkiem „administracja”. Oprócz badań Uczelnia prowadzi badania opinii publicznej na prośbę władz i mediów lokalnych. Przedmiotem badań jest ocena ważności podejmowanych inwestycji, ocena władz samorządowych oraz przedwyborcze badania sondażowe. W badaniach tych aktywny udział biorą studenci KWSNH.

Kolejną kategorię badań stanowią badania własne pracowników Uczelni – kierunku „administracja”. Ich związek z przedmiotem studiów jest różny. Wśród najmocniej związanych z kierunkiem administracja należy wskazać badania poświęcone standaryzacji struktur organizacyjnych oraz zasad działania administracji publicznej z punktu widzenia Europejskiej Karty Samorządu Terytorialnego. Ich efektem była wspomniana wyżej monografia „Administracja publiczna w Polsce na szczeblu lokalnym i regionalnym”. Znaczenie dziś historyczne ma monografia dotyczące prawno-administracyjnych problemów okresu transformacji w Polsce. Natomiast raczej symboliczny związek ze studiami na kierunku „administracja” ma przywołana w Raporcie samooceny praca dotycząca małżeństwa konkordatowego (niemniej jest to rozprawa habilitacyjna świadcząca o rozwoju naukowym kadry Uczelni).

Wśród aktywności naukowych uczelni na pograniczu różnych nauk społecznych znajduje się problematyka systemu kształcenia gimnazjalnego, której poświęcona była konferencja naukowa zorganizowana z maja 2013 r. Podobnie jak w przypadku innych aktywności naukowych występuje tu znaczny stopień interdyscyplinarności. Świadczy to o umiejętności wykorzystywania synergii między kierunkami studiów oraz badań prowadzonych w Uczelni, jak również o racjonalnym wykorzystaniu kapitału ludzkiego będącego w jej posiadaniu.

Z ustnej informacji uzyskanej od pracowników Uczelni wynika, że Uczelnia była w zaawansowanej fazie przygotowań do badań i złożenia wniosku o grant dotyczący problematyki asymilacji cudzoziemców. Jest to problematyka niezwykle ważna z punktu widzenia administracji wyspecjalizowanej w sprawach cudzoziemców i ruchu granicznego. W badaniach mieli brać udział pracownicy Straży Granicznej, Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz uczelni w Sankt Petersburgu. Prace

zostały przerwane z powodu śmierci głównego organizatora. Obecnie trwają wysiłki mające na celu odtworzenie dokumentacji.

Wyniki badań są też popularyzowane w prasie lokalnej. Przedłożone materiały obejmują 18 artykułów autorstwa pracowników KWSNH opublikowanych w Gazecie Ziemskiej. Znaczna ich część dotyczy problemów blisko związanych z kierunkiem „administracja”. Są to m.in. zagadnienia reaktywowania i funkcjonowania samorządu lokalnego, bezpieczeństwa, wsparcia osób niepełnosprawnych oraz studiowania na ww. kierunku.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego: (nie podlega ocenie)

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego:

Prowadzenie działalności naukowej przez Uczelnię – w skali odpowiedniej do wielkości Uczelni oraz jej możliwości finansowych - jest jednym z atutów KWSNH. W badania są angażowani zarówno nauczyciele akademicki, jak też studenci, zaś ich rezultaty są przedmiotem wystąpień konferencyjnych oraz podlegają publikacji we własnym periodyku naukowym Uczelni. Część rezultatów działalności naukowej Uczelni dotyczy ocenianego kierunku studiów. Są podstawy do stwierdzenia, że rezultaty te są w pewnym stopniu wykorzystywane w procesie kształcenia na ocenianym kierunku.

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię.

7.1. Czy zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste, uwzględniają zasadę równych szans i zapewniają właściwą selekcję kandydatów na dany kierunek studiów?

Proces rekrutacji na studia w Koszalińskiej Wyższej Szkole Nauk Humanistycznych w roku akademickim 2012/2013 normuje uchwała rekrutacyjna Senatu KWSNH z dnia 27 czerwca 2012 r. i *Regulamin Rekrutacji*. Zgodnie z jego postanowieniami za rekrutację odpowiedzialny jest Dział Rekrutacji. Uczelnia przedstawiła dokumentację (protokoły) z posiedzeń ww. działu. Uzupełnieniem dokumentacji jest Komunikat Rektora KWSNH z dnia 27 lipca 2012 r., zmieniający nazwę organu odpowiedzialnego za proces rekrutacji i doprecyzowującego, zgodnie z art. 169 ust. 11 ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym, kwestie organu wydającego decyzję w sytuacji prowadzenia otwartego naboru na studia. W tym przypadku w Koszalińskiej Wyższej Szkole Nauk Humanistycznych decyzję o przyjęciu na studia podejmuje Dziekan Wydziału Humanistycznego KWSNH. Organizacja rekrutacji, określona w dokumentacji przedstawionej przez Uczelnię nie budzi zastrzeżeń od strony formalno-prawnej. O przyjęciu kandydata decyduje jego miejsce na liście sporządzanej według kolejności zgłoszeń, a także złożenie w terminie kompletu wymaganych dokumentów i dokonanie opłaty rekrutacyjnej. Tak sformułowane zasady nie dyskryminują żadnej grupy kandydatów, jednakże nie zapewniają odpowiedniej selekcji kandydatów.

Zasady rekrutacji studentów w KWSNH wskazują na to, że Uczelnia stara się pozyskać wszystkich kandydatów, którzy spełniają choćby minimalne kryteria wymagane przez prawo bez stawiania własnych, dodatkowych barier. Poza złożeniem świadectwa dojrzałości, innych wymaganych dokumentów (ankieta osobowa, kserokopia dokumentu tożsamości) oraz wpłaceniem wpisowego nie ma szczególnych wymagań merytorycznych np. uzyskania określonej ilości punktów. Deklarowane kryterium kolejności zgłoszeń nie ma istotnego znaczenia wobec niewielkiej ilości kandydatów, o czym świadczy zarówno niewielka skala dokonanego naboru jak i treść uchwał nr 1/12 i 2/13 Senatu Uczelni przedłużających działalność uczelnianej komisji rekrutacyjnej m.in. na kierunku „administracja”.

Brak istotnych mechanizmów selekcji jakościowej niektóre uczelnie kompensują zastosowaniem systemu rekrutacji podobnego do opisanego wyżej eliminacją gorszych studentów w toku studiów, zwłaszcza pierwszego roku. Takie zjawisko w KWSNH jednak nie występuje, gdyż liczba studentów zasadniczo pozostaje niezmienna z

wyjątkiem sytuacji, gdy studenci rezygnują ze studiów z powodu utraty środków finansowych. Władze Uczelni tłumaczą to „wyjątkowo starannym doбором kadry naukowo-dydaktycznej” oraz małą liczbą studentów, co pozwala na konsultacje indywidualne. Nie jest to argument przekonujący, tym bardziej że oceny otrzymywane przez studentów są zazwyczaj wysokie. Świadczy o tym zarówno tabela na str. 15 Raportu Samooceny, jak i dokumenty przedłożone do wglądu w czasie wizytacji. Liczna ocena bardzo dobrych jest większa niż wszystkich pozostałych razem wziętych, zaś oceny niedostateczne nie są wystawiane prawie wcale (1 ocena niedostateczna na 1185 ocen wystawionych ogółem). Wydaje się zatem wskazane, aby mimo trudnej sytuacji na rynku edukacji, Uczelnia zapewniła przynajmniej minimalny odsiew studentów w toku studiów.

Nakład pracy oraz czas przewidywany do osiągnięcia efektów kształcenia nie odbiega od wymogów zawartych w obowiązujących przepisach ani wymogów ustalonych w efektach kształcenia na poziomie Uczelni. Wątpliwości budzić może natomiast proporcja zakresu tematycznego poszczególnych przedmiotów do liczby godzin w odniesieniu do niektórych przedmiotów. Np. sylabus przedmiotu „Elementy prawa międzynarodowego” przewiduje 13 godzin + 6 godzin kontaktowych, a łącznie 39 godzin. Użycie w tytule wykładu słowa „elementy” może sugerować przypadkowy zbiór informacji. Wydaje się, że słowo „podstawy” lepiej odzwierciedlałoby spójny, choć podstawowy zestaw wiedzy, umiejętności i kompetencji. Przeznaczenie 39 godzin na nauczanie przedmiotu mogłoby wydawać się wystarczające, jednak w sylabusie znajdujemy także prawo konfliktów zbrojnych, co samo przez się może być przedmiotem osobnego wykładu i nie ma istotnego znaczenia dla studenta administracji. Tego rodzaju wątpliwości dotyczą jedynie niewielkiej części sylabusów, które w całości nie budzą istotnych zastrzeżeń z punktu widzenia nakładu pracy. Uwaga powyższa dotyczy także trzytygodniowych praktyk zawodowych (120 godzin).

7.2. System oceny osiągnięć studentów pod względem formalnym nie odbiega od wymagań stawianych przez prawo ani wewnętrzne dokumenty Uczelni. Jednak wspomniana nieproporcjonalnie duża liczba ocen bardzo dobrych przy jednej ocenie niedostatecznej na przeszło tysiąc sto ocen może budzić wątpliwość, czy ten formalnie poprawny system, w połączeniu z brakiem odsiewu z powodu niedostatecznych wyników w nauce, tworzy w praktyce miarodajne kryteria oceny pracy studentów. Bez zmiany w proporcji ocen i choćby minimalnego odsiewu liczne dokumenty formalizujące sposób i metody oceny postępów studentów pozostaną nieskuteczne.

Ocena osiągnięć studentów jest w wysokim stopniu zestandaryzowana, przy czym istnieją możliwości dostosowania treści i trybu studiowania do indywidualnych potrzeb studentów, co dotyczy studentów szczególnie uzdolnionych i ma na celu rozszerzenie zakresu studiów pod nadzorem opiekuna naukowego. Nie dopuszcza się do wykorzystania indywidualizacji dla przedłużenia czasu studiowania.

Uczelnia posiada klarowną wizję celów kształcenia dla kierunku „administracja”. Cele te w praktyce materializują się tylko na specjalności „administracja publiczna” ze względu na niewielkie zainteresowanie pozostałymi specjalnościami. Jest to zrozumiałe ze względu na specyficzne potrzeby lokalnego rynku pracy, na którym zainteresowanie administracją europejską jest znikome, podobnie jak administracją ochrony środowiska. W tym ostatnim przypadku chodzi o skalę rynku.

Programy są realizowane jednocześnie wg starych i nowych zasad kształcenia, tj. zgodnych z Krajowymi Ramami Kwalifikacji. Program zgodny z KRK jest realizowany począwszy od roku akademickiego 2012/2013 w podziale na moduły podstawowy, kierunkowy i moduł przedmiotów do wyboru.

Efekty kształcenia są prawidłowo powiązane z punktacją ECTS zgodnie z przepisami powszechnie obowiązującymi oraz Regulaminem studiów. Sposób dystrybucji punktów

jest zgodny z obowiązującymi przepisami. Punkty mogą być wykorzystywane do transferu ocen w innej uczelni na mocy decyzji dziekana. Rolę przewodnika po zasadach zaliczania przedmiotu łącznie z punktami ECTS pełnią sylabusy. Przedłożone sylabusy nie budziły zasadniczych zastrzeżeń. Uczelnia posiada Regulamin Europejskiego Systemu Transferu Punktów oraz programu ERASMUS szczegółowo określający zasady stosowania systemu punktowego oraz przewidujący powołanie koordynatorów do spraw ECTS na szczeblu Uczelni, Wydziału oraz kierunku. Koordynatorami mogą być zarówno pracownicy naukowo-dydaktyczni jak i administracyjni Uczelni.

Ważnym uzupełnieniem kształcenia studentów są praktyki w wymiarze 3 tygodni, łącznie 120 godzin. Wyszukanie praktyki zasadniczo jest obowiązkiem studenta. Przebieg praktyki są szczegółowo dokumentowane.

System oceny osiągnięć studentów zasługuje, w świetle przedstawionych wyżej informacji i uwag, na zasadniczo pozytywną ocenę. Należy jednak zauważyć, że funkcjonowanie tego systemu budzi pewne wątpliwości, związane głównie ze śladowym jedynie odsiewem studentów w trakcie studiów, przy jednoczesnych rozwiązaniach rekrutacyjnych nie zapewniających odpowiedniej selekcji kandydatów na studia.

Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem oceniającym uznali, że nakład pracy i czasu niezbędnego do osiągnięcia założonych efektów kształcenia jest określony w programie studiów i w przewodnikach do przedmiotów w sposób nie budzący zastrzeżeń. Zadeklarowali pełną znajomość wymagań egzaminacyjnych. Zakres wymaganego materiału, forma przeprowadzania zaliczeń oraz zasady oceny prac zaliczeniowych i egzaminacyjnych są przedstawiane studentom przez nauczycieli na pierwszych zajęciach, a następnie konsekwentnie realizowane. Zdaniem studentów system oceny osiągnięć w studiowaniu jest zorientowany na jakość kształcenia, jest przejrzysty i obiektywny. Prowadzący zajęcia przejrzysto określają kryteria oceny i sprawiedliwie oceniają postępy w studiowaniu. Na wielu zajęciach studenci są aktywni, ponieważ aktywność i wykazanie się ponadprogramową wiedzą umożliwia podwyższanie końcowej oceny. W trakcie spotkania z Zespołem oceniającym okazało się, że studenci nie zapoznali się z efektami kształcenia. Stwierdzili natomiast, że są informowani o możliwościach powtórzenia egzaminu, korzystania z egzaminu komisyjnego.

- 7.3. **Mobilności** studentów KWSNH nie stoją na przeszkodzie żadne względy formalne. Szczególnie trzeba odnotować sprawnie funkcjonujący system ECTS, którego zasady, w świetle przedłożonych materiałów, są studentom znane. Mobilność i współpraca międzynarodowa są jednak słabą stroną Uczelni, na co składa się kilka powodów. Przede wszystkim programy takie jak ERASMUS funkcjonują w oparciu o zasadę parytetu w wymianie pracowników i studentów. Tymczasem Uczelnia nie posiada programów ani przedmiotów anglojęzycznych, które mogłyby skłonić studentów zagranicznych do wymiany. Kadra naukowa wg przedłożonych danych nie wykląda za granicą, nie może zatem uczestniczyć w nawiązywaniu kontaktów międzynarodowych. Z ustnych wypowiedzi władz Uczelni wynikała możliwość współpracy badawczej z ośrodkami zagranicznymi (Sankt Petersburg), lecz nieplanowane badania i współpraca nie doszły do skutku, ani nie przełożyły się na inne formy współpracy. Stąd brak jest śladów wymiany międzynarodowej zarówno w badaniach jak i działalności dydaktycznej. W obecnym stanie rzeczy wspieranie mobilności może się dokonywać przede wszystkim przez działania faktyczne i organizacyjne, gdyż, jak wspomniano, od strony proceduralnej uczelnia jest do niej przygotowana. Studenci pytani o wymianę stwierdzili, że nie znają możliwości wymiany krajowej i zagranicznej. Nie interesują się zresztą wyjazdami zagranicznymi w celu studiowania, ponieważ posiadają rodziny, zaś ich środki finansowe są często niewystarczające.

7.4. **Opieka naukowa** nad studentami jest jedną z mocniejszych stron funkcjonowania KWSNH. System opieki obejmuje aktywność naukową, dydaktyczną i materialną. Opiekunowie lat sprawują opiekę naukowo-dydaktyczną. Ponadto kadra naukowo-dydaktyczna ma obowiązek odbywania konsultacji w terminach udostępnionych w Internecie oraz w gablotach na korytarzu przed dziekanatem. Jak wskazuje przegląd gablot studenci są szczegółowo informowani o terminach, godzinach i zmianach dyżurów prowadzących zajęcia oraz opiekunów. Opiekunowie praktyk powoływani są osobno dla każdej specjalności. Nadzór nad praktykami pełni Pełnomocnik Rektora ds. praktyk.

Odrębny system opieki przewidziano do osób studiujących w trybie indywidualnym w tym osób niepełnosprawnych. W odniesieniu do niepełnosprawnych nie ma on na razie praktycznego znaczenia z powodu braku studentów z niepełnosprawnością. W odniesieniu do pozostałych studentów brak jest zainteresowania indywidualizacją programu lub trybu studiowania, czemu trudno przypisać jakieś szczególne znaczenie w świetle niewielkiej liczby studentów i jednej uruchomionej specjalności. Niemniej warto wspomnieć, że program ułożony wspólnie z opiekunem naukowym powinien być zatwierdzony przez Senat Uczelni w odniesieniu do każdego studenta, co w pozytywnym świetle stawia troskę Uczelni o stworzenie korzystnych warunków dla osób o szczególnych potrzebach życiowych lub naukowych.

Uczelnia sprawuje także opiekę materialną nad studentami, która w znacznym stopniu pełni rolę zachęty do studiowania, ponieważ oprócz stypendiów socjalnych wypłacane są stypendia dla najlepszych studentów. Poza przepisami powszechnie obowiązującymi uczelnia stosuje własny, wystarczająco przejrzysty regulamin ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej. Akt ten reguluje też zasady działania Uczelnianej Komisji Stypendialnej dla studentów KWSNH, w której skład wchodzi, prócz pracowników, także studenci. Studentów deleguje do Komisji samorząd studencki.

Pod względem **kompletności informacji** i jej przydatności w procesie uczenia **syllabusy** trzeba ocenić pozytywnie z nielicznymi wyjątkami (zob. np. uwagi do przedmiotu „Elementy prawa międzynarodowego”; w niektórych sylabusach brakuje pewnych elementów treściowych, np. szczegółowego określenia nakładu pracy studenta włożonego w opanowanie założonych efektów kształcenia czy wskazania nazwiska osoby prowadzącej dane zajęcia; ponadto w większości sylabusów zawarta jest jedynie ogólna informacja o zasadach oceny osiągnięć studentów – jest ona precyzowana dopiero w trakcie zajęć przez prowadzącego zajęcia). Natomiast mniej korzystnie wypada ocena literatury obowiązkowej i uzupełniającej do poszczególnych przedmiotów. W szczególności zbyt mało zaleca się literatury dodatkowej. Poza tym prowadzący zajęcia nadmiernie polegają na książkach, a nie na artykułach naukowych, co nie zachęca studentów do samodzielnej pracy i krytycznego myślenia. W sylabusach nie ma też odniesień do orzecznictwa, przez pryzmat którego najpełniej widoczne są problemy stosowania prawa. Takie wady można dostrzec np. w sylabusach do „Podstaw prawoznawstwa”, „Prawa administracyjnego”, „Postępowania administracyjnego”, „Technik negocjacji i mediacji w administracji”, „Zarządzania kryzysowego”, „Prawa morskiego”, „Prawa celnego” oraz „Zarządzania zasobami ludzkimi”. Występuje tu wyraźne powiązanie ze wspomnianymi już brakami w zasobach biblioteki uczelnianej, która posiada zbyt skromne zbiory czasopism. Nawet gdyby wprowadzono do sylabusów więcej artykułów naukowych, w obecnym stanie rzeczy byłby to wymóg fikcyjny, wzięwszy pod uwagę zasoby innych bibliotek w Koszalinie (raczej ubogie w artykuły naukowe z zakresu administracji) oraz brak dostępu on-line do literatury, przepisów i orzecznictwa.

Kontakt studentów z wykładowcami poza zajęciami dydaktycznymi odbywa się w formie konsultacji. Istnieje możliwość kontaktu studentów z kadrą z pośrednictwem poczty elektronicznej. Każdy rok studiów wybiera starostę, który bezpośrednio współpracuje z samorządem studenckim, opiekunem roku i nauczycielami prowadzącymi zajęcia dydaktyczne. Pomieszczenia są przystosowane do realizacji zajęć dydaktycznych. Nauczyciele korzystają z pomocy dydaktycznych w postaci rzutników multimedialnych i laptopów. Na terenie Uczelni znajduje się punkt ksero i stołówka studencka. Uczelnia posiada własną stronę internetową dostarczającą w przejrzysty sposób wszystkich informacji o procesie kształcenia na poszczególnych kierunkach. W opinii studentów biblioteka i czytelnia działają należycie i dysponują odpowiednimi zasobami bibliotecznymi. Studenci wizytowanego kierunku wiedzą, jakie kroki można lub należy podjąć w sytuacjach konfliktowych i kto na Wydziale może w takich sytuacjach podjąć odpowiednie decyzje i działania.

W opinii studentów dostęp do wszystkich potrzebnych informacji dotyczących procesu kształcenia nie nastręcza trudności. Wszystkie informacje potrzebne w studiowaniu znajdują się na stronie internetowej Uczelni. Ponadto informacje takie można uzyskać od nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia. Na początku semestru nauczyciele przedstawiają studentom niezbędne informacje dotyczące m. in. zasad zaliczenia przedmiotu, niezbędnej literatury, godzin konsultacji. Godziny te są przestrzegane przez nauczycieli oraz odpowiednio dopasowane do potrzeb studentów. Studenci wielokrotnie podkreślali dobre relacje z Władzami Uczelni i Wydziału oraz z kadrą akademicką. Kadrę ocenili jako kompetentną i przyjazną studentom. Nauczyciele często umożliwiają swoim studentom kontakt elektroniczny poprzez udostępnienie adresu e-mailowego.

Studenci twierdzą, że mają swobodę dokonywania wyboru seminarium dyplomowego oraz tematu pracy dyplomowej. Zapytani o liczbę osób w grupach odpowiedzieli, że jest wystarczająca do prawidłowego prowadzenia seminarium. Każda grupa ma wyznaczone godziny konsultacji, w których poszczególne osoby mogą przyjść i skonsultować swoje prace dyplomowe. Według studentów biblioteka posiada wszystkie pozycje wymagane przez nauczycieli akademickich, zaś godziny pracy biblioteki są dostosowane do potrzeb studentów. Także pracę dziekanatu ocenili oni pozytywnie; jakość pracy pracowników biblioteki została oceniona wysoko.

Zdaniem studentów w przewodnikach do przedmiotów/sylabusach są zawarte wszystkie informacje potrzebne do studiowania danego przedmiotu, zwłaszcza efekty kształcenia, warunki zaliczenia przedmiotu oraz literaturę z podziałem na podstawową i uzupełniającą. Studenci wyrazili opinię, że tak sformułowane sylabusy są im przydatne w procesie studiowania. Stwierdzili także, że zalecane materiały dydaktyczne w pełni pomagają w realizacji zakładanych celów i efektów kształcenia.

Do istotnych instrumentów motywujących proces kształcenia studenci zaliczyli stypendia oraz inne formy wsparcia bądź ulg finansowych, w tym stypendium Rektora dla najlepszych studentów. Stypendium to ich zdaniem skutecznie motywuje do rywalizacji o jak najlepsze wyniki w studiowaniu.

Przyznawanie świadczeń pomocy materialnej odbywa się na podstawie Regulaminu ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy socjalnej oraz organizacji i funkcjonowania Uczelnianej Komisji Stypendialnej. Stypendia są przyznawane zgodnie z prawem oraz wewnętrznymi przepisami Uczelni, w sposób przejrzysty i sprawnie. Regulamin obejmuje wszystkie rodzaje świadczeń pomocy materialnej przewidziane w art. 173 ust. 1 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym. Podziału dotacji ze środków funduszu pomocy materialnej dokonuje Rektor w porozumieniu z przedstawicielami samorządu studenckiego, zgodnie z art. 174 ust. 2 w.w. ustawy. Zgodnie z art. 174 ust. 4 ustawy podział dotacji uwzględnia proporcję między stypendiami socjalnymi a stypendiami Rektora dla najlepszych studentów. W

Regulaminie są zamieszczone kryteria punktowania osiągnięć naukowych studenta. Stypendium Rektora dla najlepszych studentów jest przyznawane na podstawie osiągniętej średniej ocen i osiągnięć naukowych, sportowych lub artystycznych.

Komisje stypendialne są powoływane w przejrzysty sposób. Studenci stanowią większość składu komisji.

Studenci ocenianego kierunku uznali sposób przyznawania i wypłacania świadczeń za sprawny. Wszystkie informacje dotyczące możliwości i sposobu ubiegania się o środki z funduszu pomocy materialnej znajdują się na stronie internetowej Uczelni.

Celem działającego w Uczelni Akademickiego Biura Karier jest zapewnienie studentom i absolwentom KWSNH jak najlepszych możliwości startu do życia zawodowego, pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy oraz przygotowaniu do lepszego radzenia sobie w poszukiwaniu i podejmowaniu zatrudnienia. W opinii studentów działalność ABK jest zauważalna; studenci wykazują znajomość tej jednostki uczelnianej i jej działalności. Biuro pomaga też przy organizacji praktyk, badaniem losów absolwentów oraz współpracą z pracodawcami, jak również w planowaniu kariery zawodowej. Biuro prowadzi doradztwo zawodowe i udziela informacji o różnych możliwościach dalszego kształcenia w czasie studiów i po ich ukończeniu. Studenci znają te możliwości i chętnie z nich korzystają.

Na Wydziale Humanistycznym nie działa dotąd żadne koło naukowe zrzeszające studentów ocenianego kierunku.

Samorząd studentów wspiera rozwój kulturalny i społeczny studentów. Samorząd opracował Kodeks Etyki Studenta. Zorganizowane zostało I Spotkanie Motocyklistów, które miało na celu propagowanie bezpiecznych zachowań w ruchu drogowym oraz integrację społeczności akademickiej Uczelni.

Studenci na spotkaniu z Zespołem oceniającym wyrazili zadowolenie z wyboru administracji jako kierunku studiów. Do pozytywnych aspektów zaliczyli życzliwą atmosferę panującą na Wydziale oraz dostępność i przychylność wykładowców. Wszystkie informacje są przekazywane studentom na bieżąco poprzez tablice ogłoszeń i stronę internetową Uczelni. Godziny pracy dziekanatu są dostosowane do potrzeb studentów. Studenci nie sformułowali żadnych zastrzeżeń i negatywnych opinii dotyczących procesu kształcenia na ocenianym kierunku. Program studiów administracyjnych jest pozytywnie oceniany przez studentów. Treści programowe uznali za związane z ich planami zawodowymi, pogłębiające ich wiedzę i umiejętności. Także organizacja zajęć jest pozytywnie oceniana przez studentów. Zaplecze dydaktyczne jest dobrze przystosowane do zajęć i wyposażone w odpowiedni sprzęt. System opieki naukowej i dydaktycznej funkcjonuje – według studentów – należyście. Większość studentów zapytana, czy podjęłaby ponownie naukę na Uczelni, odpowiedziała twierdząco.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych:

1) Zasady i procedury rekrutacji są wystarczająco przejrzyste, uwzględniają zasadę równych szans. W obecnej sytuacji Uczelnia przyjmuje na studia każdego kandydata spełniającego formalne warunki, w związku z czym nie można jednoznacznie stwierdzić, czy warunki rekrutacji zapewniają właściwą selekcję kandydatów na oceniany kierunek.

2) Zinstytucjonalizowany system oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zawiera standardowe wymagania formalne oraz odwołuje się do standardowych metod oceny. Praktyka funkcjonowania systemu stwarza wątpliwości co do skuteczności systemu, a w konsekwencji także obiektywizmu formułowania ocen (zarówno formujących, jak też zaliczających przedmiot oraz końcowej oceny egzaminu dyplomowego wpisywanej do dyplomu).

3) Struktura i organizacja programu kierunku „administracja” umożliwiają krajową i międzynarodową mobilność studentów. W rzeczywistości mobilność ta nie istnieje, o czym głównie przesądzają obiektywne, niekorzystne dla Uczelni czynniki. Należałoby jednak postulować intensyfikację działań Władz Uczelni zmierzających do zachęcania studentów do uczestnictwa w krajowej i międzynarodowej wymianie.

4) System pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej dla studentów funkcjonujący w Uczelni i obejmujący studentów ocenianego kierunku należy ocenić pozytywnie. Tworzy on warunki sprzyjające rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów, a także skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia. Podobnie jak w przypadku mobilności studenckiej, także ten system doznaje utrudnień z powodu różnorodnych czynników obiektywnych, w małym stopniu zależnych od Uczelni. Należy jednak postulować doskonalenie sylabusów/przewodników do przedmiotów, zwiększenie – w miarę możliwości finansowych Uczelni – materialnego wsparcia najlepszych studentów, u efektywnienie form indywidualizacji procesu kształcenia dostępnych dla studentów, przygotowanie infrastruktury i rozwiązań dotyczących realizacji procesu dydaktycznego do potrzeb studentów niepełnosprawnych.

8. Czy jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów?

8.1. Czy Uczelnia i Wydział Humanistyczny wypracowały przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów oraz dokonują systematycznej, kompleksowej oceny efektów kształcenia? Czy wyniki tej oceny stanowią podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów?

W Koszalińskiej Wyższej Szkole Nauk Humanistycznych od roku 2008 działa Komisja Jakości Kształcenia. Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Komisji Jakości Kształcenia odpowiada ona za szereg działań. W wyniku analizy dokumentacji można stwierdzić, że głównie podejmowane są kwestie zmian w programach kształcenia i planach studiów, opiniowania tematów prac dyplomowych, tworzenie i opiniowanie wzorcowych dokumentów, przygotowania dokumentacji związanej z Krajowymi Ramami Kwalifikacji oraz oceny pracy kadry w obszarze naukowo-dydaktycznym. Komisja dokonuje także przeglądu i oceny dokumentacji prowadzonej przez pracowników w obszarze dydaktyki, zalecając ewentualne zmiany lub poprawki.

Ocena kadry akademickiej dokonywana jest na podstawie *Regulaminu oceny nauczycieli akademickich*, stworzonego w roku 2010 i zmienionego w roku 2012. Na jego podstawie Komisja Jakości Kształcenia (Protokół z posiedzenia Komisji Jakości Kształcenia KWSNH z dnia 19 października 2012 r.) wyznaczyła harmonogram przeprowadzenia ocen. Uczelnia przestawiła dokumentację potwierdzającą powyższe działania. Dodatkowo Komisja zbiera, analizuje i przedstawia Senatowi Uczelni wnioski z przeprowadzonej oceny.

Dokumentami dodatkowo traktującymi o kwestiach jakości kształcenia są: *Regulamin standardów postępowania nauczycieli akademickich KWSNH podczas sesji zaliczeniowej i egzaminacyjnej* - stworzony w roku 2006 i zmieniony w roku 2012, *Regulamin hospitacji zajęć dydaktycznych KWSNH* - z roku 2013, przy czym Uczelnia posiada arkusze ocen od roku akademickiego 2007/2008, oraz *Regulamin zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi do utworów powstałych w KWSNH*.

Należy zauważyć, że w Koszalińskiej Wyższej Szkole Nauk Humanistycznych w działania dotyczące jakości kształcenia nie są angażowani studenci. Również ich reprezentacja w Senacie Uczelni zgodnie z art. 61 ust. 3 ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym, nie jest prawidłowa. Powinna wynosić nie mniej niż dwadzieścia procent, podczas gdy w KWSNH jest to osiem procent. Władze Uczelni powinny niezwłocznie dokonać zmiany tego stanu rzeczy w obu przypadkach.

W świetle powyższej charakterystyki uzasadnione jest zatem twierdzenie, że Uczelnia posiada rozwiniętą strukturę mającą na celu zapewnienie właściwego zarządzania kierunkiem oraz zapewnieniem jakości kształcenia. Kanclerz, rektor i dziekan wykonują zadania w zakresie ogólnego zarządu w sposób nie odbiegających od przyjętych standardów i praktyk dlatego dalsze rozważania zostaną poświęcone jednostkom bezpośrednio związanym z zapewnieniem jakości kształcenia. W odniesieniu do zapewnienia jakości szczególną rolę odrywa Senat Uczelni oraz **Komisja Jakości Kształcenia**. Przedłożone dokumenty świadczą o dużej aktywności Komisji i szczegółowości nadzoru nad praktycznie każdym elementem tego procesu zdradzając niekiedy nadmierną tendencję do formalizacji (np. zatwierdzanie przez nią zmian tematów prac magisterskich). Komisja określa procedury zapewnienia jakości a także pełni funkcję inicjującą, kontrolną. W ramach funkcji kontrolnej członkowie Komisji dokonują hospitacji zajęć. Hospitacji mogą dokonywać też osoby wyznaczone przez Komisję. Zgodnie z Regulaminem hospitacji zajęć dydaktycznych z 2013 r. obowiązują dwa odrębne tryby hospitacji: dla pracowników doświadczonych (ze stażem dłuższym niż 5 lat w tym samodzielnych) oraz niedoświadczonych. Wobec tych pierwszych hospitacje są przeprowadzane przynajmniej raz do roku, zaś wobec pracowników doświadczonych tylko w reakcji na niepokojące sygnały takie jak negatywne wyniki ankiet. Treść § 14 Regulaminu nie w pełni pokrywa się z treścią przedstawionego niżej wzorcowego arkusza hospitacyjnego. Zgodnie z Regulaminem w czasie hospitacji ocenie podlegają: konstrukcja prowadzonych zajęć, przygotowanie prowadzącego, trafność doboru metody nauczania do problemu poruszanego na zajęciach, sposób w jaki określono cel dydaktyczny, zgodność ze standardami oraz programem nauczania, komunikatywność, umiejętność aktywizacji studentów, użyteczność uzyskanych na zajęciach wiedzy, umiejętności i kompetencji w praktyce zawodowej. Wyniki hospitacji mogą prowadzić do podejścia decyzji kadrowych. Trzy negatywne oceny wymagają decyzji kanclerza co do dalszego zatrudnienia pracownika. Zgodnie z wzorcowym arkuszem hospitacyjnym w czasie hospitacji zwraca się uwagę przede wszystkim na adekwatność tematu do programu, adekwatność treści do tematu, walory poznawcze i kształtujące zajęć, związek teorii z praktyką, metody realizacji zajęć (w tym aktywność i zainteresowanie studentów) oraz inne wg uznania hospitującego.

Hospitacja zajęć dokonana przez Zespół wizytujący wskazuje na wysoki poziom nauczania, w tym na umiejętność aktywizacji studentów w toku zajęć oraz wskazywania na bieżąco w toku ćwiczeń praktycznego zastosowania nabywanej wiedzy.

Istotnym elementem kontroli jakości jest korzystanie przez uczelnię z systemu antyplagiatowego plagiat.pl.

Wśród narzędzi służących zapewnieniu jakości trzeba wskazać także na **ankiety** skierowane do studentów kierunku „administracja”. Ich wynik ma istotny wpływ na zakres wniosków i rekomendacji wydawanych przez Komisję Jakości, która na ich podstawie kieruje rekomendacje do władz stanowiących Uczelnię. Z Raportu Samooceny wynika, że wyniki ankiet mają wpływ także na politykę kadrową w Uczelni, co jednak nie jest wyraźnie widoczne z przedłożonych materiałów. Mogą mieć na to wpływ trudności z pozyskaniem kadry w uczelni odległej od silnych ośrodków naukowych, aby stanowić atrakcyjne miejsce zatrudnienia. Studenci co semestr wypełniają internetowo anonimową ankietę oceny nauczycieli prowadzących zajęcia. Wypełniane przez studentów ankiety ewaluacyjne służą równocześnie ocenie indywidualnej poszczególnych nauczycieli, jak też doskonaleniu całego procesu kształcenia.

Efekty kształcenia przyjęte w KWSNH sugerują złożoność i interdyscyplinarność treści programowych na kierunku „administracja”. Szczegółowo związek przedmiotowych efektów kształcenia z kierunkowymi i obszarowymi efektami kształcenia określają: opisy efektów kształcenia dla poszczególnych przedmiotów oraz przedłożona matryca efektów. Proporcje pomiędzy wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi nie budzą zasadniczych zastrzeżeń, choć zdarzają się wyjątki. Np. opis efektów kształcenia dla

przedmiotu „Etyka zawodowa” jest bardzo schematyczny i w zasadzie nie zawiera elementów specyficznych dla kierunku „administracja”. Zostały one lepiej wyeksponowane w opisie efektów dla przedmiotu „Filozofia prawa”. Sylabusy przedmiotów zasadniczo potwierdzają, że ww. efekty zostały uwzględnione w treści wykładów i ćwiczeń. Nie jest do końca jasne, czy przewidziane w macierzy efekty są skutecznie egzekwowane w toku wszystkich egzaminów i zaliczeń, choć wyniki wizytacji wskazują że jest to przynajmniej dominująca cecha procesu nauczania w KSWNH. Realizacja niektórych z efektów jest realizowana w czasie zajęć, o czym świadczy hospitacja wybranych ćwiczeń dokonana przez członka Zespołu oceniającego, gdzie prowadzący zajęcia potrafił animować bardzo rzeczową i ożywioną debatę wśród studentów. Stanowi to przejaw wpajania studentom kompetencji społecznej– „prowadzi swobodną konwersację na temat aktualnych problemów życia społecznego, ekonomicznego, gospodarczego, kulturalnego” (K_K11 – S1A-K07).

Efekty wykładów i ćwiczeń są weryfikowane zarówno przez tradycyjne sprawdziany wiedzy jak i przez wymagane regulaminowo sprawozdania prowadzących zajęcia dydaktyczne z realizacji założonych efektów kształcenia. Do tradycyjnych form sprawdzania wiedzy należą w KWSNH egzaminy pisemne, ustne, kolokwia, referaty, scenariusze, prezentacje multimedialne, recenzje, projekty, postery, udział w konferencjach, prace dyplomowe. Egzamin ustny może przybierać postać dyskursu lub pytań losowych. Niezależnie od tego, jaki był dotąd rzeczywisty udział dyskursu w przeprowadzonych egzaminach, sama możliwość takiego sposobu sprawdzania wiedzy jest pozytywnym zjawiskiem. „Regulamin Standardów Postępowania nauczycieli akademickich KWSNH podczas sesji zaliczeniowej i egzaminacyjnej” ogranicza czas trwania egzaminu ustnego do 15 minut a pisemnego do 1 godziny, co na studiach pierwszego stopnia można uznać za uzasadnione. Regulamin ten wymaga również, aby osoba egzaminująca podała do wiadomości studenta kryteria oceny. Ponieważ kryteria oceny muszą też być określone w sylabusach, należy oczekiwać, że jest to osobny akt, niejako przypomnienie zasad, które powinny już być studentowi znane.

Regulamin przewiduje też możliwość zwolnienia z egzaminu na podstawie aktywności studenta na zajęciach. Decyzję podejmuje egzaminator. Wprawdzie sama zasada jest słuszna jednak istnieje w tym punkcie niebezpieczeństwo arbitralności po stronie egzaminatora. Wydaje się wskazane, aby zasady zwolnienia z egzaminu na tej podstawie zostały w miarę możliwości szczegółowo przedstawione w sylabusie przedmiotu.

Pracownicy dydaktyczni mają obowiązek przygotowywać sprawozdania zawierające symbol efektu, określające metodę walidacji (np. wypowiedź ustna, egzamin ustny) oraz stopień realizacji wyrażany symbolicznie w skali od 0 przez + do ++++. Opisana praktyka jest rzadko stosowana w innych uczelniach i stanowi wyraz rzeczywistej troski władz o egzekucję oczekiwanych standardów jakościowych.

Uczelnia stosuje bardzo rygorystyczne zasady dotyczące zmiany tematu pracy dyplomowej. O możliwości zmiany, na wniosek promotora skierowany do dziekana, decyduje Komisja Jakości Kształcenia (w badanym przypadku w składzie czterech osób). Jest to niewątpliwie dowód troski władz uczelni o narzucenie odpowiednich rygorów, jednakże tak Dalego posunięta formalizacja ma swoje złe strony. Przede wszystkim wydłuża czas potrzebny na uzyskiwanie decyzji przez zainteresowanego, a ponadto sama w sobie rodzi wątpliwość, czy nie mamy w tym przypadku do czynienia z nadmiarem biurokratyzacji.

Ostatni etap weryfikacji efektów kształcenia stanowi procedura dyplomowania oparta na Regulaminie Dyplomowania z 1 października 2008 r. z późn. zmianami. Regulamin określa ramowe zasady prowadzenia seminariów dyplomowych oraz przebieg egzaminu. Seminaria trwają trzy semestry. Obecność na seminariach jest obowiązkowa zarówno celu indywidualnej pracy z promotorem jak i ogólnej dyskusji.

Regulamin ogranicza się do określenia warunków zaliczenia pierwszego semestru, zaś warunki zaliczenia pozostałych semestrów określa sam prowadzący. Mamy tu do czynienia z pewną dysproporcją. Z jednej strony wewnętrzne przepisy Uczelni wymagają zgody Komisji Jakości Kształcenia na zmianę tematu pracy, z drugiej strony w kwestii o wiele ważniejszej – warunki zaliczenia dwóch semestrów nie podlegają takiej weryfikacji, choć pośrednio podlegają kontroli przez nadzór nad sylabusami seminariów. Regulamin trafnie określa produkt aktywności seminaryjnej, wymagając, aby praca dyplomowa była samodzielną pracą studenta oraz żeby wykorzystywała kompetencje nabyte w toku studiów. Wymagane jest posiadanie przez promotorów kompetencji merytorycznych, choć dopuszcza się odstępstwa od tej reguły pod dwoma następującymi warunkami: 1) temat pracy jest zgodny ze specjalnością oraz 2) recenzentem jest pracownik naukowy właściwy dla danej specjalności. Zapewnieniu jakości dyplomowania służą także ograniczenia stawiane w stosunku do udziału młodszych pracowników naukowych w recenzowaniu prac dyplomowych (§ 5 Regulaminu). Jest dyskusyjne, czy recenzenta powinien wyznaczać kierownik jednostki dyplomującej, jak to przewiduje Regulamin, czy raczej tylko wnioskować do dziekana o wyznaczenie recenzenta.

W czasie egzaminu dyplomowego zadawane są trzy pytania. Pytania stawia promotor w uzgodnieniu z recenzentem. Wydaje się, że recenzent powinien stawiać sam pytania niezależnie od promotora. W komisjach egzaminacyjnych zasiadają te same osoby, czego - przy niewielkiej obsadzie kadrowej - nie da się uniknąć. Oceny na egzaminach dyplomowych podobnie jak znakomita większość innych ocen wystawianych w KWSNH, są wysokie. Może to budzić wątpliwości dotyczące adekwatności tych ocen do rzeczywistego stanu przygotowania dyplomantów, tym bardziej, że – jak już napisano w p. 3 Raportu – zdecydowana większość ocen prac dyplomowych została zawyżona. Oceniając pozytywnie kształt instytucjonalno-normatywny wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w odniesieniu do procesu dyplomowania, należy jednak sformułować zastrzeżenia dotyczące praktyki funkcjonowania tego systemu.

W odniesieniu do praktyk zawodowych efekty są weryfikowane przez analizę zawartości dzienników praktyk, innych dokumentów związanych z praktyką oraz w toku rozmowy pełnomocnika Uczelni ze studentem. Z informacji ustnych uzyskanych przez władze Uczelni wynika, że za praktyki uznaje się także pracę we własnym przedsiębiorstwie, co nie budzi zastrzeżeń, o ile charakter praktyki wiąże się z programem studiów, a student potrafi wyciągnąć wnioski wzbogacające poziom własnej wiedzy i zrozumienia problematyki administracji. Niemniej takie praktyki powinny być traktowane jako wyjątek od reguły.

W odniesieniu do praktyk zawodowych kryteria oceny są wystarczająco jasne. Dokumentem regulującym to zagadnienie jest Instrukcja przebiegu praktyk. Akt ten wymaga przynajmniej 50% własnej aktywności studenta w pracach będących przedmiotem praktyki, zaś pozostałe 50 % to działalność hospitacyjna. Przebieg pracy jest szczegółowo rejestrowany w dziennikach praktyk. Przebieg praktyk nie jest w pełni zestandaryzowany, gdyż jest on indywidualnie ustalany w porozumieniu pomiędzy kierownikiem zakładu, opiekunem i studentem.

Podsumowując: instytucjonalno-normatywne rozwiązania dotyczące wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia zasługują na pozytywną ocenę, natomiast pozostają wątpliwości związane z efektywnością funkcjonowania tego systemu, zasadzające się na stwierdzonych przypadkach zawyżania ocen wystawianych studentom oraz śladowym jedynie odsiewie, nie wynikającym z oceny postępów studentów w studiowaniu.

8.2. Czy w procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości uczestniczą pracownicy, studenci, absolwenci oraz inni interesariusze zewnętrzni?

Monitorowanie losów absolwentów poprzez ankiety jest jednocześnie świadectwem troski władz o zapewnienie związku między procesem kształcenia i sukcesem zawodowym absolwentów i jednocześnie dowodem udziału studentów i interesariuszy zewnętrznych w kształtowaniu treści i sposobu nauczania. W układaniu i dystrybucji ankiet biorą udział studenci, zaś pracodawcy formułują oczekiwania rozważane następnie przez władze Uczelni i Komisję Jakości Kształcenia.

Na podstawie głosów studentów, a także przedstawionej dokumentacji należy stwierdzić, że reprezentacja studentów w Senacie nie spełnia wymogu określonego w art. 61 ust. 3 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, o czym była już mowa wcześniej. Ponadto studenci nie są członkami wydziałowej Komisji ds. dydaktyki i jakości kształcenia. Poza tymi przypadkami udział studentów w kształtowaniu i monitorowaniu jakości procesu kształcenia odpowiada obowiązującym wymogom prawnym.

Zaangażowanie Władz Uczelni w rozmaitych formach we współpracę z interesariuszami zewnętrznymi (np. przez wykonywanie, z udziałem studentów, badań na zlecenie władz) nie budzi żadnych wątpliwości i zasługuje na uznanie. Niemniej należy postulować instytucjonalizację udziału interesariuszy jako współdecydentów w kształtowaniu koncepcji studiów administracyjnych i monitorowaniu procesu kształcenia oraz doskonalenia jego jakości. Ważna dla ambicji korzystnego pozycjonowania absolwentów KSWNH na rynku pracy jest aktywność Akademickiego Biura Karier.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/ Biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
wiedza	+/-	+/-	+/-	+	-	+
umiejętności	+/-	+/-	+/-	+	-	+
kompetencje społeczne	+/-	+/-	+/-	+	-	+

- +** - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
- +/-** - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego: znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) W Uczelni utworzony został rozbudowany system instytucjonalno-normatywny zarządzania jakością kształcenia. Obejmuje on wszystkie kierunki studiów prowadzone na Wydziale Humanistycznym. Na tej podstawie są podejmowane częściowe oceny efektów kształcenia i zarządzania jakością kształcenia. Na podstawie udostępnionej Zespołowi oceniającemu dokumentacji nie można jednoznacznie stwierdzić, jaki wpływ te oceny wywarły na doskonalenie procesu kształcenia (w tym programu studiów i metod jego realizacji zorientowanych na osiągnięcie założonych celów i efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów).

2) W procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości na ocenianym kierunku uczestniczą nauczyciele akademicki i studenci ocenianego kierunku. Należy jednak zwrócić uwagę na niedociągnięcia w instytucjonalizacji udziału studentów w zarządzaniu jakością kształcenia, m. In. poprzez niespełnienie ustawowego wymogu 20% udziału studentów w Senacie Uczelni, a także brak wciągnięcia studentów do prac Wydziałowej Komisji Dydaktycznej i Jakości Kształcenia. Udział interesariuszy zewnętrznych oraz absolwentów ocenianego kierunku jest bierny i sprowadza się do opiniowania koncepcji, efektów i programu studiów.

9. Podsumowanie

Koszalińska Wyższa Szkoła Nauk Humanistycznych jest relatywnie małą uczelnią wyższą zarówno w skali liczebności kadry akademickiej, jak też liczby studentów i liczby prowadzonych kierunków studiów. Znajduje się ponadto w regionie charakteryzującym się dużą konkurencyjnością rynku usług edukacyjnych na poziomie studiów wyższych, w tym w odniesieniu do studiów administracyjnych prowadzonych na poziomie studiów pierwszego stopnia. Dokonanie oceny jakości kształcenia na kierunku „administracja”, prowadzonym na Wydziale Humanistycznym KWSNH, powinno uwzględniać wskazane wyżej uwarunkowania, a zarazem wskazywać na te niedociągnięcia i braki, jakie są możliwe do wyeliminowania w obecnej sytuacji Uczelni w jej regionie działania.

Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku odznacza się pewną dwoistością, polegającą na rozbieżności między programem studiów realizowanym od roku akademickiego 2012/2013 a założeniami koncepcji kształcenia i zestawem założonych efektów kształcenia. Program studiów jest co prawda uzgodniony formalnie z wymogami KRK, ale w rzeczywistości oparty na wymogach już nieobowiązujących Standardów kształcenia dla kierunku „administracja”; wymogi te przesądzają o ulokowaniu efektów kształcenia w obszarze nauk społecznych i w dyscyplinie „Nauki o administracji”. Taka jest też treść załącznika do uchwały Senatu Uczelni zatwierdzającej efekty i program kształcenia dla ocenianego kierunku. Z kolei dla autorów Raportu samooceny założeniem koncepcji kształcenia jest połączenie efektów kształcenia z obszaru nauk społecznych (w tym dyscypliny „Nauki o administracji”) oraz efektów z obszaru nauk humanistycznych. Założenie to nie znalazło jednak swojej kontynuacji we wskazaniu unikatowych efektów kształcenia obszaru nauk humanistycznych, oddzieleniu efektów kształcenia z każdej z dziedzin i ich odrębnego opisu (włącznie ze wskazaniem odpowiednich treści programowych i przypisanych im punktów ECTS) i wreszcie określeniu proporcji efektów i treści z tych obszarów, mającego konsekwencje w doborze odpowiednio przygotowanej kadry akademickiej. W sytuacji tych braków należy uznać, że dla oceny jakości kształcenia na

kierunku „administracja” wiążące jest stanowisko przyporządkowujące koncepcję, efekty i program kształcenia do obszaru nauk społecznych, dziedziny nauk prawnych oraz dyscypliny „Nauki o administracji”.

W obecnym stanie kadra akademicka, która ma realizować program studiów administracyjnych, jest bardzo szczupła i składająca się w dużej mierze z przedstawicieli obszaru nauk humanistycznych. W kadrze nie ma nauczycieli, którzy specjalizowaliby się – w rozumieniu stopni naukowych oraz dorobku naukowego - w dyscyplinie „Nauki o administracji”. Powyższe względy zdecydowały o uznaniu spójności opisu zakładanych celów i efektów kształcenia oraz programu studiów dla ocenianego kierunku za osiągnięte w stopniu znaczącym (punkty 2 i 3 Raportu z wizytacji). Z kolei niedostosowanie kadry akademickiej (składiną składającej się w dużej części z wykładowców doświadczonych i docenianych przez studentów) do swoistości programu studiów opartego na Standardach kształcenia, w połączeniu z wadami i niekompletnością składu minimum kadrowego, wpłynęły na ocenę „częściowo” w punkcie 4 Raportu z wizytacji.

Analiza samej koncepcji kształcenia (w oderwaniu od celów kształcenia i programu studiów) pozwala na sformułowanie wniosku o zgodności koncepcji kształcenia z celami określonymi w misji i strategii Uczelni i Wydziału (p. 1 Raportu z wizytacji). Jednym z założeń tej koncepcji jest dostarczanie wszechstronnej oferty kształcenia studentowi, umożliwiającej indywidualizację studiów i elastyczne kształtowanie programu odpowiednio do potrzeb ujawnianych na rynku pracy. Indywidualizacja kształcenia oraz elastyczne reagowanie na sytuację rynkową są jednak obecnie tylko postulatami, trudnymi do zrealizowania z uwagi na szczupłą kadrę akademicką oraz korzystanie z interesariuszy zewnętrznych jedynie jako konsultantów, bez włączania ich w proces kształtowania koncepcji kształcenia jako współdecydentów. Podobnie należy ocenić rzeczywisty udział studentów w tym procesie, a ponadto należy wskazać niezgodny z przepisami ustawowymi udział studentów w Senacie KWSNH oraz ich brak w niektórych innych organach Wydziału Humanistycznego istotnych dla jakości kształcenia na ocenianym kierunku. Powyższe względy zdecydowały o ocenie spełnienia kryterium pierwszego Raportu w stopniu znaczącym.

Scharakteryzowana wyżej sytuacja sprawia, że Władze Uczelni i Wydziału powinny zdecydować się na strategiczny wybór pomiędzy humanistyczną wizją kształcenia na studiach administracyjnych i jednoznacznym włączeniu pewnych unikatowych treści z obszaru nauk humanistycznych do programu studiów administracyjnych a wizją tradycyjnych studiów administracyjnych w polskich uczelniach wyższych, opartą na Standardach kształcenia i dominacji treści z zakresu nauk o administracji w programie studiów administracyjnych. Wybór pierwszego rozwiązania legitymizowałby w dużym stopniu różnorodność kadry akademickiej realizującej różnorodny treściowo program studiów. Wybór drugiego rozwiązania pociągałby za sobą konieczność radykalnych przeobrażeń w kadrze akademickiej prowadzącej zajęcia na kierunku „administracja” oraz zdecydowanego zwiększenia udziału nauczycieli akademickich specjalizujących się w dziedzinie nauk prawnych. Bez względu na dokonany wybór konieczne jest włączenie do kadry akademickiej i do minimum kadrowego nauczycieli specjalizujących się w naukach o administracji. Konieczne jest także urzeczywistnienie udziału interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych jako współdecydentów w kształtowaniu koncepcji i programu studiów.

Działania Władz Uczelni zmierzające do osiągnięcia zgodności pomiędzy koncepcją i efektami kształcenia a treściami programu studiów są w dużej mierze uzależnione od sytuacji finansowej Uczelni. Nabór na studia administracyjne, choć otwarty dla wszystkich spełniających formalne kryteria rekrutacji (a przez to nie gwarantujący odpowiedniej selekcji kandydatów), nie zapewnił Uczelni wypełnienia limitu przyjęć zapewniającego bezpieczeństwo finansowe i możliwości inwestowania w rozwój Uczelni. Liczba przyjętych na pierwszy rok studiów administracyjnych od kilku lat maleje i balansuje na granicy opłacalności tego kierunku. Ogranicza to możliwości Władz Uczelni co do odpowiedniego wzmocnienia kadry akademickiej, a także inwestowania w infrastrukturę dydaktyczną.

W stosunku do liczby studentów ocenianego kierunku pomieszczenia dydaktyczne, jakimi dysponuje Wydział Humanistyczny, należy uznać za wystarczające do prowadzenia kształcenia. Podobnie należy ocenić wyposażenie sal dydaktycznych w środki wspomagające proces dydaktyczny. Gdyby jednak nabór kandydatów na studia administracyjne osiągnął górny planowany pułap (80-100 studentów) i podobnie kształtowałby się nabór na drugi kierunek prowadzony na Wydziale Humanistycznym (pedagogikę), okazałoby się, że pomieszczenia dydaktyczne są niewystarczające. Władze Uczelni mają plany rozbudowy infrastruktury dydaktycznej, jednakże z uwagi na sytuację finansową Uczelni są one w najbliższym czasie mało realne. Krytycznie należy ocenić dostosowanie budynku i pomieszczeń dydaktycznych do potrzeb studentów niepełnosprawnych. Także zasoby biblioteczne są szczupłe i nie w pełni dostosowane do potrzeb studentów administracji, choć należy docenić wysiłek Władz Uczelni włożony w rozbudowę tych zasobów w ostatnim okresie. Powoduje to, że baza materialna Uczelni, służąca realizacji procesu kształcenia na kierunku „administracja”, została oceniona znacząco.

W stosunku do skali Uczelni oraz liczby i struktury kadry akademickiej działalność naukowa Uczelni, w pewnym stopniu związana z ocenianym kierunkiem, zasługuje na pozytywną ocenę. Z uwagi na to, że ocenie podlega pierwszy stopień studiów administracyjnych, Zespół oceniający odstąpił od oceny badań naukowych (6 punkt Raportu).

Pomimo drobnych uchybień na ocenę w pełni pozytywną zasługuje system wsparcia studentów w procesie kształcenia (punkt 7 Raportu). Należy jednak wskazać uchybienia w celu sygnalizacji tych zjawisk, jakie powinny być przedmiotem odpowiednich działań Władz Uczelni w najbliższym czasie. Rozważenia wymagają system rekrutacji oraz zasady odsiewu studentów. Uczelnia przyjmuje wszystkich chętnych, zaś przyjęci kandydaci nie podlegają w dalszej części procesowi selekcji, otrzymując z reguły oceny bardzo dobre i dobre. Tych wysokich ocen nie potwierdził Zespół oceniający dokonując analizy prac dyplomowych. Negatywnym aspektem wsparcia studentów jest też brak mobilności studentów zarówno w wymiarze krajowym, jak też międzynarodowym.

W ostatnim punkcie oceny, dotyczącym wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, należy podkreślić posiadanie przez Uczelnię odpowiedniego, zinstytucjonalizowanego systemu zarządzania jakością kształcenia. System ten jest wdrażany od 2008 r. i już obecnie można obserwować pierwsze częściowe rezultaty jego funkcjonowania. Nie nastąpiła jednak do tej pory całościowa ocena jakości kształcenia na kierunkach prowadzonych na Wydziale Humanistycznym. Zbyt słaby jest też udział

interesariuszy zewnętrznych w monitorowaniu jakości kształcenia oraz współprowadzaniu odpowiednich zmian do procesu kształcenia. Uzasadnia to ocenę stopnia spełnienia kryterium 8 Raportu jako znaczącego.

W świetle sformułowanych wyżej wniosków ocena możliwości uzyskania efektów kształcenia przyjętych dla kierunku „administracja” nie może być w pełni pozytywna. Efekty kształcenia i program studiów realizowane od roku akademickiego 2012/2013 są oparte na Standardach kształcenia i umieszczone w obszarze nauk społecznych, w dziedzinie nauk prawnych oraz w dyscyplinie „Nauki o administracji”. Kadra akademicka prowadząca zajęcia na ocenianym kierunku w większości posiada kwalifikacje i dorobek naukowy z obszaru nauk humanistycznych. Nauczyciele z kwalifikacjami dorobkiem w zakresie nauk administracji są w zdecydowanej mniejszości. Taka struktura kadry, pozostająca w częściowej rozbieżności z przyjętą koncepcją i efektami kształcenia, nie gwarantuje odpowiedniej jakości kształcenia w ramach dotychczasowej koncepcji kształcenia. Ponadto jest ona bardzo szczupła, co utrudnia zapewnienie odpowiedniej różnorodności i elastyczności treści programowych. Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia jest już w dużej mierze wdrożony w Uczelni, jednakże jego funkcjonowanie pozostawia pewne wątpliwości związane przede wszystkim z nienależytym funkcjonowaniem systemu oceny osiągnięć studentów. Zadaniem Władz Uczelni jest znalezienie optymalnego wyjścia z sytuacji, charakteryzującej się malejącym naborem na studia administracyjne i zaniechaniem jakichkolwiek prób selekcji kandydatów na studia oraz dążeniem do bezwarunkowego utrzymania studentów na studiach, przy równoczesnym dążeniu do zachowania odpowiedniej jakości studiów administracyjnych i w konsekwencji do odsiewu najsłabszych studentów oraz odpowiedniej weryfikacji ich osiągnięć na egzaminie dyplomowym.

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	Znacząco	częściowo	niedostatecznie
1	koncepcja rozwoju kierunku			+		
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji			+		
3	program studiów			+		
4	zasoby kadrowe				+	
5	infrastruktura dydaktyczna			+		

6	prorowadzenie badań naukowych ²					
7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się		+			
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości			+		

W odpowiedzi na raport powizytacyjny Uczelnia przedstawiła wyjaśnienia pozwalające podnieść ocenę kryterium 4 na „znacząco”

4	Zasoby kadrowe			x		
---	----------------	--	--	---	--	--

² Ocena obligatoryjna jedynie dla studiów II stopnia i jednolitych magisterskich.